

T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE
SOSYAL MEDYA KULLANIM YAYGINLIĞI
VE NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLİŞKİSİ

Fatma Özge ERSOY

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Pınar ARSLANTÜRK

İSTANBUL, Mayıs 2021

T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE
SOSYAL MEDYA KULLANIM YAYGINLIĞI
VE NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLİŞKİSİ

Fatma Özge ERSOY
(172005128)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Pınar ARSLANTÜRK

İSTANBUL, Mayıs 2021

TEŞEKKÜR

Her daim yanımda olan, saygılarını, sevgilerini, sabırlarını, bana olan inançlarını esirgemeyen çok değerli ve kıymetli aileme, bu süreç boyunca beni asla yalnız bırakmayan ve motive eden sevgili arkadaşlarım Reyana Bari, Özge Temiz, Olcay Arslan, Seda Bilgin ve Uğurcan Gülay'a, yüksek lisans döneminde bana akademik açıdan bir çok bilgi ve deneyim sağlayan çok kıymetli hocam Dr. Azad Günderci'ye, tez yazım aşamam süresince bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım ve beni en başından beri destekleyen değerli tez danışmanım Dr. Pınar Arslantürk'e, eğitim yolculuğum boyunca yanımda olan ve bana yardımcı olan herkese, tüm kalbim ile saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR-----	i
KISALTMALAR-----	iv
TABLolar LİSTESİ-----	v
ÖZET-----	vi
ABSTRACT-----	vii
1. BÖLÜM: GİRİŞ-----	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ-----	2
1.1.1. Sayıtlar-----	3
1.1.2. Araştırma Problemi-----	3
1.1.3. Alt Problemler-----	3
1.1.4. Hipotezler-----	4
2. BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI-----	5
2.1. SOSYAL MEDYA-----	5
2.1.1. Çok Kullanılan Sosyal Medya Uygulamaları-----	6
2.1.1.1. Facebook-----	6
2.1.1.2. Instagram-----	6
2.1.1.3. Youtube-----	7
2.1.1.4. Twitter-----	7
2.1.2. Bağımlılık-----	8
2.1.2.1. Sosyal Medya Bağımlılığı-----	9
2.1.2.2. İnternet (Sosyal Medya) Bağımlılığının Literatüre Girişi-----	10
2.1.3. Narsisizm Miti-----	11
2.1.3.1. Normal Narsisizm ve Patolojik Narsisizm-----	12
2.1.3.2. Narsistik Kişilik Bozukluğu-----	13
2.1.3.3. Narsistik Kişilik Bozukluğu DSM V-----	14
2.1.3.4. Narsisizmin Literatüre Girişi-----	14
2.1.4. Narsisizm ve Sosyal Medya İlişkisi-----	15
3. BÖLÜM: YÖNTEM ve BULGULAR-----	18
3.1. YÖNTEM: VERİ TOPLAMA ARAÇLARI-----	18

3.1.1. Demografik Bilgi Formu -----	18
3.1.2. Narsistik Kişilik Envanteri -----	18
3.1.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu -----	18
3.2. İŞLEM-----	19
3.3. VERİLERİN ANALİZİ -----	19
3.4. BULGULAR -----	20
3.4.1. Sosyodemografik Bulgular-----	20
3.4.2. Araştırma Değişkenlerine Yönelik Bulgular-----	21
3.4.3. Sosyodemografik Bilgiler ile NK ve SMB Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular -----	23
4. BÖLÜM: TARTIŞMA VE SONUÇ-----	29
4.1. ANALİZ SONUÇLARI-----	29
4.2. ANALİZ DEĞERLENDİRMESİ-----	30
KAYNAKÇA-----	44
EKLER-----	51
A – GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU -----	51
B – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU -----	52
C – SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ – YETİŞKİN FORMU (SMBÖ-YF)-----	54
D – NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ -----	56
ÖZGEÇMİŞ-----	58

KISALTMALAR

Akt:	Aktaran
APA:	American Psychiatric Association
Ark:	Arkadaşları
DBF:	Demografik Bilgi Formu
DSM:	The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
İOOB:	İnternette Oyun Oynama Bozukluğu
NK:	Narsistik Kişilik
NKE:	Narsistik Kişilik Envanteri
NP:	Narcissistic Personality
SMB:	Sosyal Medya Bağımlılığı
SMBÖ-YF:	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu
Vd:	Ve Diğerleri

TABLÖLAR LİSTESİ

Sosyodemografik Bilgilere İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları.....	19
Araştırma Değişkenlerine İlişkin Tanımlayıcı Analiz Sonuçları.....	20
Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	21
Cinsiyet ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	22
Yaş ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	22
Bölüm ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	23
Eğitim Durumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	24
Başarı Durumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	24
Aylık Gelir ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	25
Anne-Baba Birlikteliği ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	25
Anne-Baba Tutumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	26
Günlük Sosyal Medya Kullanımı ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	26
En Çok Kullanılan Sosyal Medya ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	27

ÖZET

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı yaygınlığı ile narsistik kişilik (NK) özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'deki çeşitli illerde okuyan 18-45 yaş arası 512 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu 18-25 yaş aralığındadır. Ayrıca katılımcıların %22,3'ü erkek, %77,7'si kadın olup çoğunluğu olan %79,7'si lisans öğrenimi düzeyindedir. Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan sorulardan oluşan Demografik Bilgi Formu (DBF) kullanılmıştır. Bu formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, bölümü, gelir düzeyi gibi demografik sorular ve araştırma değişkenleriyle ilişkisi olabileceği düşünülen araştırma konusuna yönelik bazı sorular bulunmaktadır, NK düzeylerini ölçmeye yönelik Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ve son olarak sosyal medya bağımlılık düzeylerini ölçmeye yönelik Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) kullanılmıştır. Ölçekler internet üzerinden kartopu örnekleme yöntemiyle katılımcılara ulaştırılmış bu sayede verilere ulaşılmıştır. Veriler IBM SPSS 24 programında analiz edilmiştir. Araştırmada ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre NK düzeyi ile sanal tolerans düzeyi arasında anlamlı, pozitif ancak güçsüz bir korelasyon bulunmuştur, $r = ,096$, $p < ,05$. Öte yandan NK düzeyi ile sanal iletişim düzeyi arasında anlamlı, pozitif ve orta güçte bir korelasyon bulunmuştur, $r = ,151$, $p < ,05$. Bu sonuçlara göre NK arttığında sosyal medya bağımlılığı (SMB) düzeyinin de arttığı söylenebilir. Sonuç olarak NK düzeyi ve sosyal medya arasında ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Elde edilen bulgular literatürün işaret ettiği sonuçlarla birlikte tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Narsisizm, Narsistik Kişilik

ABSTRACT

This study examined the relationship between college students prevalence of social media use and narcissistic personality (NP) traits. The sample of the study consists of 512 university students between the ages of 18-45 who study in various cities in Turkey. The majority of participants are in the 18 to 25 age range. In addition, 22.3% of the participants were male and 77.7% were female, 79.7% of them are at the undergraduate level. Demographic Data Sheet (DBF) consisting of questions prepared by the researcher was used in the study. This form of the participants in gender, age, education level, department, demographic variables such as income level, on the research topic and research questions there are some questions which might be related to the NP the narcissistic personality inventory to measure levels (all NKE) and finally, to measure their level of social media addiction. Social media addiction (SMA) inventory-Adult Form (SMBO-YF) was used. The scales were delivered to the participants using the snowball sampling method over the internet, by which the data were obtained. The data was analyzed in the IBM SPSS 24 program. Relational screening model was used in the research. According to Pearson correlation analysis results, a significant, positive but weak correlation was found between NP level and virtual tolerance level, $R=, 096, p<, 05$. On the other hand, a significant, positive and moderate correlation was found between NP level and virtual communication level, $R=, 151, p<, 05$. According to these results, when NP increases, the level of social media addiction also increases. The obtained findings were discussed along with the results indicated by the literature.

Keywords: Social Media, Narcissism, Narcissistic Personality.

1. BÖLÜM: GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağ bilim ve teknoloji çağı olarak adlandırılmaktadır. İnsanlarda varoluştan bu yana bilgiye ulaşma arzusu bulunmaktadır. İnternetin hayatımıza girmesiyle artık bilgiye ulaşmak için çok fazla çaba göstermeye gerek kalmamıştır çünkü sonsuz bilgi kaynağı olan internet herkesin elinin altındadır. Böyle bakınca internet bir nimet gibi dursa da bu hızlı erişimin bazı dezavantajları elbette bulunmaktadır. İnternete olan hızlı erişim nedeniyle internet kullanıcılarının yaşantıları büyük bir değişime uğramıştır. Sanal ortamda inşa ettikleri ilişkiler kullanıcıların hayatını fazlasıyla etkilemeye başlamıştır. Öyle ki kullanıcılar sanal ilişkileri gerçeğine tercih etmeye başlamışlardır.

Teknoloji alanındaki gelişmelerin günümüz insanının hayatını etkilediği açıkça görülmekte ve her geçen gün internet kullanımı hızla artmaktadır. 2019 yılında yapılan araştırmaya göre Türkiye’de evden internet erişimi oranı %88,3’tür. 16-74 yaş arası bireylerde internet kullanım oranı %75,3’tür bu oran bir önceki sene %72,9 olarak kaydedilmiştir. (1) Bu veriler internet kullanımının ne kadar yaygın olduğunu gözler önüne sermektedir. Eskiden bir lüks olan bilgisayar ve internet bugün neredeyse her evde bulunmakta ve herkes istediği an internete erişim sağlayabilmektedir.

Günümüzde kullanıcılar interneti sadece bilgiye ulaşmak için değil içerik üretip bunu paylaşmak için de kullanmaktadırlar. Tim O’Reilly tarafından 2004 yılında Web 2.0 olarak isimlendirilen, kullanıcıların da aktif olmasını sağlayan, çift taraflı bilgi paylaşımı yapılabilen medya sistemi (2) sayesinde, kullanıcılar sosyal medyada kendi içeriklerini paylaşabilmektedirler.

Gözlenen yoğun internet kullanımı doğal olarak psikoloji ve birçok alanda, bu kadar fazla internet kullanımının sağlıklı olup olmadığı sorusunu akıllara getirmiştir. İnternette geçirilen zamanın büyük kısmı da sosyal medyada geçmektedir. Sosyal medya kullanımı yediden yetmişe birçok birey için çekici bir hal almıştır. Bu durum fazla kullanım sebebiyle oluşan riskleri de gündeme getirmektedir (3).

Gündeme gelen bu riskler yadsınamaz risklerdir. Dolayısı ile zamanla bu konuda çeşitli çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır. Sosyal medyanın fazla kullanımının bazı patolojilerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Hatta problemli internet kullanımı olan

kişilerde diğer psikiyatrik hastalıkların varlığının istisnadan ziyade bir sık görülen bir durum olduğu kabul edilmektedir (4). Çalışmalar sonucu borderline, narsisistik, antisosyal, histrionik, obsesif kompulsif, çekingen, pasif agresif, paranoid ve bağımlı kişilik özelliklerinin SMB ile ilişkisi olduğu ortaya çıkmıştır (5). Literatürdeki veriler sosyal medyanın psikolojik rahatsızlıklarla bir ilişkisi olduğunu doğrulamaktadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı yaygınlığı ve NK özellikleri arasında ilişki olup olmadığının araştırılmasıdır. Narsisizm sıklıkla özgüven ile karıştırılmaktadır, narsisizm eğer patolojik seviyede ise kişinin etrafındakilere zararlı olması olası bir durumdur. Bundan dolayı eğer sosyal medya narsisizmi besleyen ve artıran bir platform ise sosyal medyanın kullanımı ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılabilir. Narsistik bireyler eğer erken fark edilir ve patolojileri gereği sahip oldukları bazı özellikler işlevsel hale getirilirse topluma zararlı olmanın yerine, vizyonları ve başarılı girişimleriyle gelişme ve üretmeye, toplumun refahına çalışacak potansiyele sahiptirler (6). Ayrıca araştırmanın diğer değişkeni olan sosyal medyanın kullanımı yaygınlığı da günümüzün hayli önemli konularından birisidir. Sosyal medya son yıllarda artık bilgi edinme için değil daha farklı amaçlarla kullanılmaya başlanmıştır. Yapılan çalışmalar şunu göstermektedir ki, öğrenciler sosyal medyayı araştırma yapma ve yeni şeyler öğrenmek için değil yeni insanlarla tanışmak ve arkadaş olmak için daha çok kullanmaktadırlar (7). Elbette ki yeni insanlarla tanışmak, sosyalleşmek kötü bir şey değildir. Ancak sosyal medya kullanımının bir bağımlılık haline gelmesi insanlar üzerinde negatif etkilere yol açmakta, işlevselliğini yitirmelerine neden olmaktadır. Maalesef ülkemizde SMB üzerine yapılan çalışmalar kısıtlıdır. Araştırmanın örneklem belirleme aşamasında yapılan araştırmalar sonucu Türkiye’de SMB üzerine çalışan bir kliniğe rastlanamamıştır. SMB olan bireyler diğer bağımlılarla aynı yerde tedavi edilmektedir. Bu durum yurt dışında böyle değildir özellikle SMB’nin çok fazla görüldüğü Asya ülkelerinde sadece internet bağımlılığı olan bireylerin tedavi edildiği merkezler bulunmaktadır. Bu araştırma çağımızın problemlerinden biri haline gelen ve her geçen gün artan SMB’nin tanınması ve bilinmesi açısından da önem arz etmektedir. Öte yandan araştırmada araştırma değişkenleri olan sosyal medya ve narsistik kişilik ile cinsiyet, yaş, bölüm, eğitim, başarı, aylık gelir, anne-

baba birlikteliği, anne baba tutumu, günlük sosyal medya kullanımı, en çok kullanılan sosyal medya uygulaması gibi kategorilerle karşılaştırılmıştır. Bunun sebebi araştırma değişkenleri ile bu kategorilerden herhangi biri istatistiksel olarak farklılaşıyor mu tespit etmektir. Bu tespit ile ilerleyen çalışmalara zemin hazırlamak amaçlanmaktadır. Literatüre bakıldığı zaman narsisizm ve sosyal medya ilişkisini salt olarak inceleyen az sayıda çalışma bulunmaktadır bu nedenle daha sonra yapılacak çalışmalara kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Literatürde yapılan çalışmalarda SMB genellikle depresyon, dikkat dağınıklığı, bağlanma stilleri gibi değişkenlerle ilişkilendirilmiştir. Bu çalışma sadece NK özellikleri ve sosyal medyanın üzerine yoğunlaşması ve ikisini incelenmesi yönünden de diğer çalışmalardan farklıdır. Ayrıca literatürdeki araştırmalara bakıldığında sadece bir sosyal medya uygulaması belirlenip o uygulamanın narsisizm ile ilişkisi üzerinden gidilen araştırmalar çoğunluktadır. Bu araştırma diğerlerinin aksine tek bir uygulamaya odaklanmak yerine bütün sosyal medya uygulamalarını kapsamaktadır.

1.1.1. Sayıtlar

Katılımcıları bütün sorulara dürüst bir şekilde cevap verdiği varsayılmaktadır.

Araştırmada yer alan örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.1.2. Araştırma Problemi

Sosyal medya bağımlılığı arttıkça narsistik kişilik düzeyi artar mı?

1.1.3. Alt Problemler

Sosyal medya bağımlılığı ve narsistik kişilik oranı cinsiyete göre değişkenlik gösterir mi?

Yaş ile sosyal medya bağımlılığı arasında ilişki var mıdır?

Sosyal medya bağımlılığı oranı kişinin okuduğu bölüme göre değişir mi?

Eğitim düzeyi ile sosyal medya bağımlılığı ilişkili midir?

Sosyal medya bağımlılığı ve akademik başarı ile ilişkili midir?

Aylık gelir düzeyi ile narsistik kişilik oranı arasında ilişki var mıdır?

Anne-baba birlikteliği ile narsistik kişilik oranı birbiriyle ilişkili midir?

Anne-baba tutumu ile narsistik kişilik arasında ilişki var mıdır?

Günlük sosyal medya kullanım süresi ile sosyal medya bağımlılığı birbiriyle ilişkili midir?

En çok kullanılan sosyal medya uygulaması ile narsistik kişilik arasında ilişki var mıdır?

1.1.4. Hipotezler

Sosyal medya kullanımı ile narsistik kişilik özellikleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Kadın Olmak ile sosyal medya kullanımı arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Erkek olmak ve narsistik kişilik arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Yaş ile sosyal medya kullanımı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki vardır.

Medya Bölümünde okumak ile sosyal medya kullanımı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Eğitim düzeyi ile sosyal medya kullanımı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Başarı düzeyi ile sosyal medya kullanımı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Aylık gelir düzeyi ile narsistik kişilik arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Anne-baba birlikteliği oranı ile narsistik kişilik arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Sıcak ve güvenli anne-baba tutumu ile narsistik kişilik arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Günlük sosyal medya kullanım süresi ile sosyal medya kullanımı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Görsel sosyal medya uygulamalarını kullanma ile narsistik kişilik arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.

2. BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI

2.1. SOSYAL MEDYA

1969'da Amerikan Savunma Bakanlığı tarafından savaş olması durumunda bağlantı kopmaması için bir iletişim ağı oluşturma amacıyla internetin ilk adımları atılmıştır (8). İnsanlık, 60'larda internet kavramı ile tanıştıktan sonra internette bulunan sosyal uygulamalar hayatlarına girmiştir. Hazar'a (9) göre internet ortamında sosyal medya uygulamaları tercih edilme sıralamasında birincidir. İnternet kullanım sıklığı ve sosyal medya kullanımı pozitif yönde ilişkilidir. İnsanlar önceleri interneti farklı amaçlarla kullansalar da şimdilerde internete en çok sosyal medya için girmektedirler. Şahin ve Şahin'e göre (10) sosyal medyayı teknik olarak bilginin dijital şekilde karşıya gönderildiği ve bilginin aynı anda binlerce kullanıcıya ulaştığı medya düzenidir şeklinde açıklıyor. Onlara göre sosyal medya sıradan bireylere tek tuşla bir sürü kişiye ulaşma imkanı vermektedir. Bu özelliği ile birçok insana cazip gelmektedir. 1995 yılında Ebay adındaki açık artırma sitesinin sanal aleme giriş yapmasından sonra kullanıcılar sosyal medyaya daha da ilgi göstermeye başlamışlardır. Dünyanın büyük bir kısmı sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Bunun nedeni şüphesiz sosyal medyanın bize sunduğu imkanlardır. Erkul'a göre (11) 2009 senesinde bir sosyal medya uygulamasını tanımlayan bazı kriterler oluşturmuştur.

“Yayıncıdan bağımsız kullanıcıların olması,
Kullanıcı kaynaklı içerik olması,
Kullanıcılar arasında etkileşim olması,
Zaman ve mekân sınırlaması olmamasıdır.” (11).

90'lı yıllardan günümüze kadar çok fazla sosyal medya uygulaması geliştirilmiştir. Bunlardan pek çoğu partner bulma ya da arkadaş edinme amaçlı kullanılan sitelerdir. Son yıllarda en çok kullanılan ve bilinen uygulamalardan bazıları; Facebook, Instagram, Twitter ve Youtube'tur.

2.1.1. Çok Kullanılan Sosyal Medya Uygulamaları

2.1.1.1. Facebook

Facebook son zamanların en fazla kullanılan sosyal paylaşım uygulamasıdır. Zamanla özellikleri çoğalmış ve daha iyi özellikler eklenmiştir bu nedenle daha çok talep görmeye başlamıştır. Ellison'un aktarımına göre Facebook'u 2004 senesinde Mark Zuckerberg kendisinin de okuduğu Harvard öğrencilerinin kendi aralarında iletişim kurmaları ve bağlantının kopmaması için oluşturmuştur (12). Daha sonra bu uygulama herkes tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Facebook kullanıcıların önceden tanıdığı kişileri bulmaları için kurulmuş bir uygulamadır. Özkaynar ve Başenk Facebook'un özelliklerini şöyle açıklamışlardır; kullanıcılar bu uygulamada fotoğraf, video paylaşabilmekte, başka üyelerin paylaştığı gönderilerin altına fikirlerini yazabilmektedirler ve aynı zamanda yeni kişilerle tanışma, bilgi edinme ve iletişim kurma gibi hizmetleri sağlamaktadır (13).

Günümüzde Facebook çoğunlukla eski arkadaşlara ulaşmak, sosyalleşmek, partner bulmak gibi sebeplerle kullanılmaya devam etmektedir. Her ne kadar yeni alternatifleri geldikçe modası geçmiş gibi dursa da hala dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğunun Facebook hesabı bulunmaktadır. Tankovska'nın işaret ettiği 2011-2020 verilerine göre aylık 2,8 milyar aktif kullanıcı ile Facebook sosyal medyada varlığını sürdürmektedir (14).

2.1.1.2. Instagram

Instagram, Kevin Systrom ve Mike Krieger'in 2010 yılında geliştirdiği bir görüntü paylaşma uygulamasıdır. Systrom ve Krieger, Instagram'ı açıklarken; "Bu uygulama bir seri fotoğraf sayesinde yaşantımızı takipçilerle buluşturmanın zevkli ve farklı bir yöntemidir" ifadelerini kullanmışlardır.

Kurulduktan iki yıl sonra Facebook, Instagram'ı satın almıştır. Ünlü'ye göre bu nedenle eskisinden daha çok bilinir hale gelen uygulama oldukça yaygın kullanılmaya başlanmıştır. Kullanması çok basit olan bu uygulamanın yaş yelpazesi oldukça geniştir. Instagram'ın çok kullanılmasının bir diğer neden ise diğer uygulamalardan farklı olarak fotoğraflara çeşitli filtreler koyulabilmesidir. Ayrıca diğer uygulamalardaki gibi mesajlaşma özelliğine de sahiptir (15). Instagram rakiplerine oranla yeni bir uygulama olmasına rağmen özellikleri bakımından fazlasıyla ilgi görmüştür. Birçok özelliği olan Instagram günümüzün vazgeçilmez uygulamalarından biri haline gelmiştir. Sık sık

güncellenmesi ve rakiplerinin sahip olduğu özellikleri de kendi bünyesine hızla katması onu vazgeçilmez hale getirmiştir. Diğer uygulamalar dönemsel çıkış yakalarken Instagram uzun zamandır zirvedeki yerini korumaya devam ettirmektedir.

2.1.1.3. Youtube

2005 senesinde Steve Chen ve Chad Hurley tarafından kurulmuştur. Satıl'a göre Youtube; "Broadcast Yourself" yani "Kendi Kendini Yayınla" sloganını ortaya koymuş ve bu şekilde milyonlarca kullanıcının favori video paylaşım sitesi olmuştur (16). Youtube Bayram'a göre sanal ortamda video paylaşımı için en geniş kitleye sahip medya programıdır. Üstelik dünyanın ikinci büyük arama motorudur. Youtube kullanmak için kayıt olmak gerekmemektedir. Kullanıcılar kayıt olmaları halinde popüler Youtube kanallarını takip ederek videolarını beğenip, yorum yapabilmektedirler. Ayrıca üyeler kendi içeriklerini üretip paylaşım da yapabilmektedirler. Yapılan paylaşımların izlenme ve beğenilme oranı arttıkça Youtube'dan para kazanma olanağı da artmaktadır. Youtube'u meslek haline getirip buradan para elde eden kimseler "Youtuber" olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde Youtuberlık yüksek kazanç elde edilen bir meslek haline gelmiştir. Eskiden genç nesil doktorluk ya da avukatlık gibi meslekleri isterken şimdilerde ise çoğu genç Youtuber ya da sosyal medya fenomeni olmak istemektedir.

2.1.1.4. Twitter

2006 senesinde Jack Dorsey ve arkadaşlarının geliştirdiği Twitter kazandığı yeni özellikleriyle artık farklı bir boyuta ulaşmıştır. Çayırılı Twitter için 140 karakter sınırlamasıyla üyelerine ileti yazma ve aynı zamanda video ve GIF paylaşma olanağı sunan bu mikroblog günümüzde oldukça popülerdir demiştir (17). Köseoğlu ve Köker 2014'te Twitter'ın özelliklerini şöyle sıralamışlardır; diğer üyelerle takipleşme, düşüncelerini yazıp paylaşma yani Tweet atma, başka bir üyenin gönderisini yeniden paylaşma yani re-tweet, daha önce paylaşılmış bir gönderiyi beğenme yani favorilere ekleme, yazılan Tweet'i daha çok duyurmak için hashtag yapma gibi imkanları vardır (18). Twitter insanların düşüncelerini paylaştığı bir sosyal medya aracı olmanın yanı sıra hızlı bilgi akışı sağlaması nedeniyle kullanıcılar tarafından haber kaynağı olarak da görülmeye başlanmıştır. Artık eskisi gibi akşam haberlerini beklemek yerine kullanıcılar Twitter'a girip gündemle ilgili yazılanları oradan takip etmektedirler. Kısacası Twitter

gündemin nabzını tutması bakımından da kullanıcılar tarafından sıkça tercih edilmektedir.

2.1.2. Bağımlılık

Bağımlılık, bir maddenin kişide bulunan bir rahatsızlığın semptomlarını iyileştirmeden, yinelenen dozlarla ve devamlı şekilde artan miktarlarda kullanılması nedeniyle oluşan, kullanımın durdurulmasıyla kişide bazı fiziksel ve ruhsal problemlere yol açması ve engellenemez biçimde bu maddeye karşı şiddetli istek duyma durumuna denir (19).

Tarhan ve Numedov 2011 yılında bağımlılığı şöyle açıklamıştır “bir nesneye, kişiye ya da varlığa” hissedilen engellenemez arzu veya başka bir gücün, otoritenin kontrolünde olma şeklinde açıklanmaktadır. Bağımlılık kişilerin kendi isteği ile başlasa da kişinin kendini yönetme yetisi gitgide azalmakta, kişinin eskisine göre farklı hareketler sergilemesine neden olmaktadır (20). Başka bir ifadeyle günlük hayatta bize keyif veren pek çok davranışı sıkça tekrarlayabiliriz. Ancak bir davranışa bağımlılık diyebilmek için işlevselliğimizi bozması önemli bir kriterdir.

Köroğlu'nun 2013'te aktardığına göre APA tarafından düzenlenen DSM-V'te bulunan bağımlılık tanı kriterleri aşağıdaki gibidir. Bu maddelerden en az iki veya fazlası gerçekleşirse tanı karşılanmaktadır.

Kullanmayı düşündüğü miktardan daha fazla kullanım, maddeyi tekrar tekrar ve artan oranlarda kullanım, eski oranın eski etkiyi göstermemesi (tolerans geliştirme), madde kullanımı için çok büyük bir istek duyma veya kendini zorlanmış hissetme beyne ve vücuda etki etmesi, madde alınmadığında yoksunluk belirtileri gösterilmesi (sinirlilik, mide bulantısı, terleme vb.) (21).

Kullanım üzerinde kontrolün yitirilmesi, tehlikeli durumlarda dahi kullanmaya devam etme, kullanımdan ötürü günlük aktivitelerin bırakılması veya azaltılması (iş, eğlence vb.), bırakma girişimlerinin çok defa başarısız sonuçlanması, hayatının büyük bölümünde bu maddeyle ilgili yoğun meşguliyet veya kurtulmak için yoğun çaba ile geçirilen vakit (21), sosyal ve mesleki etkinliklerin görünür şekilde azalması, fizyolojik, psikolojik ve toplumsal olarak kötü etkilerin ortaya çıkmasına rağmen kullanılmaya devam edilmesi halinde bağımlılık davranışından söz edebiliriz (21).

Bağımlılık denildiği zaman insanların aklına genellikle madde ve alkol bağımlılığı gelmektedir. Fakat davranış bağımlılıkları da en az onlar kadar insan hayatına negatif etkileri bulunan bağımlılıklardır. Kumar bağımlılığı, sex bağımlılığı, alışveriş bağımlılığı, internet bağımlılığı, ekran bağımlılığı, SMB davranış bağımlılıklarından bazılarıdır.

2.1.2.1. Sosyal Medya Bağımlılığı

Eskiden bilim insanları ağlarla ilgili problemleri internet bağımlılığı ya da problemler internet kullanımı gibi farklı şekillerde isimlendirmekteydi. Günümüzde bu problemler SMB kavramı altında tartışılrsa da özünde problemin internet ile ilgili olduğu ortadadır. Tutgun-Ünal'a göre bu sebeple SMB yukarıda bahsedilen kavramlardan bağımsız düşünülemez, onların bir uyarlamasıdır (22).

Andreassen ve arkadaşları SMB'yi sosyal medyaya fazlaca bağlı olmak, devamlı çevrimiçi olma arzusu, kullanım oranı üzerindeki denetimin yitirilmesi ve bundan dolayı hayatın diğer kısımlarında sıkıntılara sebebiyet veren bir bağımlılık türüdür şeklinde açıklamışlardır (23). Bu tanımlamayla diğer bağımlılık türlerine benzer özellikler taşıdığını görmekteyiz.

SMB davranışsal bir bağımlılık olmasına rağmen fiziksel bağımlılıklara benzer özellikler taşımaktadır. Aynı fiziksel bağımlılıklar gibi bağımlı sosyal medyadan mahrum kaldığı durumlarda bazı davranışlar ortaya çıkmaktadır. Çakır'ın aktarımına göre Kuss ve Griffiths, SMB ile geçmişten günümüze bilinen bağımlılık özelliklerini aşağıdaki gibi eşleştirmiştir:

“Sosyal medya kullanımıyla meşgul olma salience kavramı ile eşleştirilirken, sosyal medya aktivitelerini olumlu duygular hissedebilmek için kullanma modification ile eşleştirilmiştir, öte yandan sosyal medya kullanımının ilk aşamalarında meydana gelen duyguyu yeniden elde edebilmek için sosyal medyada daha fazla zaman ve enerji harcama tolerance ile eşleştirilirken (24), sosyal medya kullanımı engellendiğinde psikolojik ve fizyolojik sorunlar yaşama çekilme yani withdrawal kavramı ile eşleştirilmiştir. Diğer yandan sosyal medya kullanımının yeniden başlatılması relapse ile eşleştirilirken, son olarak aşırı sosyal medya kullanımına bağlı öznel ve kişilerarası ilişkilerde problemler yaşama conflict kavramıyla eşleştirilmiştir (24).”

Eşleştirmede görüldüğü üzere SMB belirti bakımından fiziksel bağımlılıklarla benzer özelliklere sahiptir. Ünlü'nün aktarımına göre Chicago'da bir üniversitede yapılan çalışmaya göre SMB'nin insanları alkol ve sigara bağımlılığından negatif anlamda daha fazla etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışmaya göre bunun nedeni bağımlılıktan arınma sürecince fiziksel uyarıcılardan uzak durmanın mümkün olduğu anca sosyal medyanın hayatımızın her kısmında karşımıza çıkacağı ve uzaklaşmanın zor olduğu vurgusu yapılmıştır (15). Andreassen vd., uyarıcı maddeler ve Facebook bağımlılığının benzer belirtilerle kendini gösterdiğini belirtmişlerdir (23). Halk arasında SMB bir davranış bağımlılığı olması nedeniyle fiziksel bağımlılıklar kadar zararlı olmayacağı gibi bir yanlış olsa da aslında iyileşme süreci fiziksel bağımlılıklardan daha zor olduğu sonucuna varabiliriz. Maalesef hala günümüzde ciddiye alınmamaya devam etmektedir. Ülkemizde bu konuda çalışan pek fazla merkez olmaması bunun en büyük göstergesidir.

Turel ve arkadaşlarına göre madde ve internet bağımlılıklarının farkını anlamının en nesnel yolu bu bağımlılıkların sinir sistemimizde yol açtığı aktivasyonlara bakmaktır. Yapılan araştırmada madde bağımlılıkları beyinde hem dürtüsel hem de inhibitör sistemlerinde hasara yol açarken internet bağımlılığının sadece amigdala-stiatal sisteminde hasara neden olduğu sonucuna ulaşmışlardır (25). Sonuç olarak bilim insanlarının hemfikir olduğu şey ise bütün bağımlılıklar gibi SMB da kişilere hem fiziksel hem de sosyal zararlar vermektedir.

2.1.2.2. İnternet (Sosyal Medya) Bağımlılığının Literatüre Girişi

Birçok farklı isimle anılsa da dilimizde genellikle "internet bağımlılığı" şeklinde sarf edilen bu kavram dünya genelinde literatüre ilk defa, Dr. Ivan Goldberg'in 1996 senesinde şaka amaçlı attığı mail ile girmiştir (26). Wallis'in 1997'de aktardığına göre, Goldberg DSM'in katılığını eleştirmek için esprili bir şekilde "internet bağımlılığı bozukluğu" adında psikolojik bir rahatsızlık olduğunu ortaya koymuş ve altına 7 maddeden oluşan kriterleri sıralamıştır. Bu kriterler arasında "İnternet ile ilgili kurulan fantezi ve hayaller" ve "parmakların istekli veya isteksiz gerçekleştirdiği yazı hareketleri" gibi kriterler bulunmaktadır. Ancak Goldberg'in bu esprisi meslektaşları tarafından ciddiye alınmış ve kendisinin bu konudaki yardımlarına başvurulmuştur (27). Goldberg aslında eleştirel bir yazı yazmak isterken literatüre yepyeni bir kavram kazandırmıştır.

O'Reilly'nin aktardığına göre K. Young 1996 senesinde APA toplantısında DSM IV'te bulunan kumar bağımlılığı tanı kriterlerinden yararlanarak oluşturduğu maddeler

ile internet bağımlılığı kavramının tanımını yapmıştır. Bununla da kalmayıp vaka sunumları yaparak bu çalışmasını desteklemiştir. Kendisi daha sonrasında internet bağımlılığı merkezini açmıştır (28).

APA'nın derlediği DSM'nin önceki versiyonlarında internet bağımlılığının doğrudan tanımı olmasa da beşinci kitabında yakın bir problem olarak "İnternette Oyun Oynama Bozukluğu (İOOB)" bulunmaktadır. Tanıma göre son bir yılda dokuz maddeden beş veya fazlasının gerçekleşmesi ve sanal ortamın çoğunlukla çevrimiçi karşılıklı oyunlar ile klinik bir bozukluk ve probleme neden olan, süreğen ve yinelenen kullanımı şeklinde açıklanmaktadır. Ayrıca İOOB tüm çevrimiçi oyunları kapsamaktadır, diğer kullanım şekilleri İOOB alanına girmemektedir (29). Görüldüğü üzere başta internet bağımlılığı psikolojik bir problem olarak tanımlanmasa da zamanla literatüre girmiş son yıllarda hemen herkes tarafından bilinen bir kavram haline gelmiştir. İnternet bağımlılığı zamanla evrilmiş ve farklı şekillerde adlandırılmaya başlanmıştır, günümüzde en çok kullanılan türevlerinden birisi ise SMB'dir. İnsanlar eskiden interneti mail atmak, araştırma yapmak gibi aktiviteler için kullanırken artık sosyal medya uygulamalarında daha fazla vakit geçirmeye başlamışlardır. İnternet bağımlılığı çok genel bir kavramdır. Eğer bahsedilen kişi sosyal medyaya bağımlı ise problemi direkt işaret eden kavram olan SMB daha doğru bir kullanım olacaktır.

2.1.3. Narsisizm Miti

Mitolojiden gelen narsisizm kelimesinin dayandığı farklı birçok hikaye vardır en çok bilineni ise Narkissos ve su perisi Ekho arasında geçen hikayedir. Hikayeye göre geleceği gören bir kişi Narkissos'un ailesine bir kehanette bulunur. Kehanete göre eğer Narkissos kendi suretini görürse yaşamı son bulacaktır (30).

Zeus'un kendisini Eko ile aldattığını düşünen Hera Ekho'yu cezalandırır, lanete göre Eko artık konuşamayacaktır ve sadece ona söylenen cümlelerin son kelimesini tekrar edebilecektir. Narkissos'a aşık olan Ekho zor durumda kalmıştır, artık onunla konuşamayacaktır (31). Ekho bir gün bir fırsatını bulup Narkissos ile konuşur. Narkissos ile Ekho arasında şöyle bir diyalog geçer:

'Bağırdı:

- Orada kim var?

- Var, diye cevap verdi yankı. Narkissos:

- Burada buluşalım, der. Ekho da koşa koşa çıkar ormandan ama oğlan kızı görünce kaçmaya koyulur:

- Ölmek yeğdir! diye bağıyordu:

- Olacaksa senin her şeyim. Ekho başka bir şey söylemedi:

- Senin her şeyim (32).’’

Narkissos, kendisine aşık olan Ekho’yu sert bir şekilde reddeder ve onu incitir. Tanrılar Narkissos’u ceza olarak karşılıksız bir aşka hapis eder. Nehir kenarına su içmeye inen Narkissos suda kendi yansımalarını görür ve suya bakarken kendi yansımalarına aşık olur. Aşkına karşılık alamayan Narkissos yansımalarının başından ayrılamaz. Sonunda yansımalarına kavuşmak isterken suya düşer ve boğularak ölür (33).

Rivayete göre Narkissos tarafından reddedilen ve dağlara saklanan Ekho hala oradadır. Eğer birisi sesli bir şekilde konuşur ise son kelimeyi tekrar etmektedir. Narkissos ve Ekho’nun bu hüznü hikayesi daha sonraları psikoloji literatürünün popüler bir kavramı olan narsisizme kaynak olmuştur. Hikayedeki Narkissos karakteri bir narsistin özelliklerini bize açıkça göstermektedir. Bir narsist de tıpkı hikayedeki narkissos gibi kendisini kimseye layık görmez, tüm insanlardan üstün olduğunu düşünür ve zaman zaman insanlara karşı incitici ve saldırgan tutumlarda bulunabilir.

2.1.3.1. Normal Narsisizm ve Patolojik Narsisizm

Narsisizm, bütün insanların doğuştan ölüme geçen süre içinde başına gelen olası bir evredir. Atay’a göre bu evrenin düzgünce atlatılması ya da bu evrede bazı problemlerin oluşması durumuna göre patolojik ve normal şeklinde ikiye ayrılmaktadır (31).

Akhtar normal narsisizmi, bireyin kendisine olan özgüveninin en ufak şüpheye yer bırakmaksızın olabildiğince fazla olması ve diğerlerinden gelen yorum ya da pozitif/negatif etkilerin bireyin özgüveni üzerindeki olumsuz etkinin minimuma indirildiği durumdur şeklinde tanımlamaktadır. Ona göre birey etrafındaki kendisiyle alakalı fikirlerden etkilenmektense kendi düşüncelerine odaklanır, onlara önem verir ve bu sayede özgüvenini yükseltir (34).

Kernberg ise patolojik narsisizm ile ilgili gerçeğin reddedilmesi ve grandioz (sanrısız) bireyin hükmetmesi sebebiyle, benmerkezcilik tedaviyi zorunlu kılacak kadar fazla görülmektedir demiştir (35). Başka bir deyişle kişinin kendi düşüncelerine verdiği önem o kadar baskındır ki kendisinde bir sorun olduğunu kabul etmez ve çoğu zaman tedaviye yanaşmazlar. Bu özelliği ile patolojik narsisizm tedavisi oldukça güç olan psikolojik

rahatsızlıklardan birisi olarak öne çıkmaktadır. Çünkü psikolojik tedavi süreçlerinde en önemli şeylerden biri hastanın tedaviye istekli olmasıdır.

Evren'nin aktardığına göre patolojik narsistler için aslında kendilerini sevmemekte ve küçük görmektedirler. Kernberg, bu bireylerin göründüklerinin aksine kendilerinden nefret ettiklerini belirtmektedir demiştir (36). Evren'in bu sözlerinden yola çıkarak narsisizmin çoğunlukla ihmal edilmiş ya da negatif çocukluk yaşantıları yaşamış kişilerde ortaya çıktığını göz önünde bulundurursak çocukluğunda eksik kalan ilgi ve sevgiyi elde etmek için kendisini olabildiğince mükemmel göstermeye çalışan ancak kendi içinde kendisine acımasız davranan bir yetişkin haline geldiği yorumunu yapabiliriz.

Kohut'a göre eğer aileler çocuklarının içinde bulunduğu gelişim çağının gereksinimlerine yeterli oranda cevap vermez ise travmatik kırılmalara sebep olurlar ve sonucunda çocuğun narsistik gelişiminde duraksamalar meydana gelir (37).

Başka bir deyişle normal narsisizm kendine odaklıyken patolojik narsisizm daha çok dışarıya odaklıdır, normal narsisizm daha hafif semptomlar gösterirken patolojik narsisizmin tedavisi zorunludur, normal narsisizm hemen her bireyde bulunabiliyorken patolojik narsisizm çocukluk yaşlardaki olumsuz yaşantıları olan bireylerde ortaya çıkmaktadır. Patolojik narsisizm ve normal narsisizmi ayırmak zor gibi görünse de aslında ikisinin arasında belirgin farklar bulunmaktadır.

2.1.3.2. Narsistik Kişilik Bozukluğu

Kendini dış görünüş ve ruhsal olarak fazlaca beğenen, diğer insanlardan üstün olduğunu düşünen, devamlı alaka bekleyen, beğenilme ve onaylanma isteği olan, girdiği ortamlarda hemen ilgi çekeceğini ve üstün bir yeri hak ettiğini düşünen bireylerdir (38). Bilim dünyası NK bozukluğu konusunda kutuplaşsa da herkesin hemfikir olduğu konu NK oluşumunda erken çocukluk yaşantılarının etkisidir.

Atay'a göre erken çocuklukta, başından negatif olaylar geçen bireyler aslında her insanın ihtiyacı olan, benlik bütünlüğü için gerekli olan normal narsisizm yerine patolojik narsisizm oluşturmaktadırlar. Bu sistem bireyi dışarıdan gelecek psikolojik etkilere karşı müdafaa etme amaçlı oluşmaktadır (31). Bu sistem kişinin güvenlik sistemi gibi düşünülebilir. Kişi yaşadığı negatif deneyimler nedeniyle dış dünyaya karşı tehlike algısıyla kendi savunma yöntemini geliştirip alamadığı ilgiyi ve sevgiyi kendi kendisine vermektedir. Başka bir deyişle kendisini tamamlamaktadır. Tıpkı vücudumuzun birçok

kısımında olduğu gibi. Vücudumuz bir hasar alınca nasıl hemen tamamlanıyorsa ruhsal hasarlarda da benzer şekilde bir tamamlanma söz konusudur diyebiliriz.

2.1.3.3. Narsistik Kişilik Bozukluğu DSM V

‘‘Narsistik kişiliğe sahip bireyler büyüklenir, sınırsız başarı, güç, zeka, güzellik ya da yüce bir sevgi düşlemleriyle uğraşır durur. Öte yandan özel ve eşi benzeri bulunmaz biri olduğuna ve ancak özel ve üstün diğer kişilerce (ya da kurumlarca) anlaşılabilceğine ve ancak onlarla ilişki kurması gerektiğine inanır. Narsistik kişilik özellikleri gösteren bireyler çok beğenilmek ister, hak ettiğı duygusu içindedir (39). Diğer yandan kendi çıkarı için başkalarını kullanır ve eş duyum yapmaz. Narsistler sıklıkla başkalarını kıskanır ya da başkalarının kendisini kıskandığına inanır, başkalarına saygısız davranır, kendini beğenmiş davranışlar ya da tutumlar sergiler’’ (39).

2.1.3.4. Narsisizmin Literatüre Giriş

İlk defa 1898’de Havelock Ellis tarafından narsisizm ve mitolojideki Narkissos arasında bağlantı kurulmuştur (40). Mitolojideki Narkissos karakterine bakıldığı zaman güncel narsisizm kavramının neredeyse bütün özelliklerini göstermektedir. Narkissos’un hikayesini bilenler günlük hayatlarında narsistik bir birey ile karşılaşmalar fark etmeleri çok da zor değildir. Freud’un aktarımına göre 1899 senesinde Paul Nacker narsisizmi kendi vücuduna cinsel olan nesneye yaklaştığı gibi yaklaşan ve tatmin sağlayana kadar izleyen, okşayan ve seven bir kişi davranışı olarak açıklamıştır (41). Nacker’a göre kişi kendisine büyük bir sevgi beslemektedir hatta daha da ileriye giderek kendisini arzulamaktadır. Bu tanımda da kendisine aşık olan ve kavuşmak için suya düşen Narkissos’un izlerini görmekteyiz. Atay’ın ifade ettiğine göre Freud narsisizmden ilk kez 1910 senesinde ‘‘Cinsellik Teorisi Üzerine Üç Makale’’ adlı çalışmasında bahsetmiştir. 1914’te yine Freud’un hazırladığı ‘‘Narsisizm Üzerine Bir Giriş’’ isimli çalışma ilk kayda değer çalışmadır. Psikanalizdeki narsisizm kavramının zemini bu çalışmayla atılmıştır (42). Freud da Nacker gibi narsisizm ve cinsellik arasında bağlantı olduğunu vurgulamıştır. Elbette kendisine bu kadar ilgi duyan bir kişilik yapısının haz ve cinsellik ile ilişkilendirilmesi olasıdır. Narsisizm farklı farklı şekillerde açıklanmaya çalışılmıştır. Rapier’in aktardığına; Freud narsisizmin bir durum olduğunu savunurken, Jung ve birçok bilim insanı devamlılığa sahip bir olgu olduğunu ifade etmektedir (34). Öte yandan Schmidt’in aktarımında Kernberg narsisizmin yaş aldıkça aşılması lazım olan gelişimsel

bir süreç olduğunun altını çizmektedir. Kohut ise tersine narsisizmi olgunlaşma ve gelişim başarısının parçası olduğunu düşünmektedir. Ona göre narsisizmin izleri ömür boyu hissedilmektedir (43). Narsisizm dönemsel mi yoksa süreğen bir şey mi bilim insanları tarafından epey tartışmalar olmuştur. Lasch, narsisizmin içinde bulunduğumuz toplumsal şartların sonucunda oluştuğunu ve her dönem popüler olan patolojiler olduğu gibi son yılların popüler patolojisinin narsisizm olduğunu ifade etmektedir. Narsisizmi stresle ve endişeyle savaşmanın en iyi yöntemi olarak değerlendirmektedir (44). Horney'nin bu konuyla ilgili görüşü küçüklükte oluşan problemlili ilişkilerin, yetişkinlikte giderilmesi için benlik şişmesine sebep olduğu ve bu şişmenin narsistik bir örüntü ortaya çıkardığıdır. Horney narsisizmi negatif yaşantıların kişide yarattığı bir kişilik örüntüsü olarak değerlendirmiştir. Horney narsistlerin normal insanlara göre daha az bağ kurduklarını sosyal ilişkilerinin güçsüz olduğunu ve bireyin içindeki eksikliği tamamlamak, diğer insanların ilgisini almak için çabaladığını vurgulamıştır (45). Başka bir ifadeyle Horney bireyin kendisini tamamlamak ve ilgi görmek için savaştığının altını çizmektedir. Görüldüğü üzere bilim insanları arasında narsisizm bir gelişim dönemi mi yoksa hayat boyu devam etmekte mi, ayrıca narsisizm işlevsel bir şey mi yoksa negatif etkiler mi bırakıyor şeklinde de tartışılmıştır. Her konuda olduğu gibi narsisizm kavramı ile ilgili de herkesin farklı görüşleri vardır. Freud ile popüler olan bu kavram daha sonra birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır. Farklı bilim insanlarının farklı görüşlerinin birlikte pişmesi sonucunda günümüzdeki narsisizm tanımı ortaya çıkmıştır.

2.1.4. Narsisizm ve Sosyal Medya İlişkisi

Sosyal medyanın bu kadar hayatımızı kaplamasının nedenleri arasında kullanıcıların sosyal medyada kendilerine yeni bir kimlik yaratmaları bulunmaktadır. Başka bir deyişle sosyal medyada kontrol kullanıcılarıdır. Profesör Sherry Turkle 2012'de yaptığı TED konuşmasında sosyal medyada imaj ve metinlerin düzenlenebilirliğinden bahsetmiştir. Gerçek iletişimde söyleyeceğimiz şeyleri kontrol edemediğimizi ve silemediğimizi fakat sosyal medyanın bizim olmak istediğimiz kişi olmamıza müsaade ettiğini, sosyal medyada kendimizi rötuşlayabildiğimizi belirtmektedir. Ceplerimizdeki bu küçük makinelerin (akıllı telefonlar) psikolojik olarak çok güçlü olduğunu, insanların sadece eylemlerini değil kim olduğunu da değiştirdiğini düşünmektedir. Ona göre sosyal

medyanın yüz yüze iletişime tercih edilmesinin nedeni kontrolümüz altında olmasıdır (46).

Gulmammadzada'nın gözlemlerine göre ise sosyal medyada takipçi sayısı fazla olan kullanıcılar kendilerini oldukları kişiden daha başka şekilde yansıtmakta, paylaşım yaparken bunu önceden tasarlamakta takipçilerinin isteğine göre hareket etmektedirler. Kullanıcılar kendilerini sosyal medyada sergilerken dikkat çekmeye çalışmaktadırlar. Önceden belirlenmiş herkes tarafından kabul gören benlik sunumlarıyla sosyal medyada başarılı olsalar da gerçekte bunun olmadığını bildikleri için kendileriyle mücadele etmektedirler. Bu durum da psikolojilerine olumsuz yönde etki etmektedir (47). Sosyal medyada kullanıcıların paylaşımları ilk başlarda kendi istekleri doğrultusunda olsa da takipçi sayısı artıkça paylaşımlara artık takipçiler yön vermektedir. Çünkü ortada beğeni gibi bir pekiştirici bulunmaktadır. Kullanıcılar takipçilerinin hangi tarzda gönderileri beğendiğini keşfedip ona göre paylaşımlar yapmaktadırlar. Başka bir deyişle başta kullanıcıların hoşuna giden bu kontrolün elinde olması durumu bir yanılsamadır. Kullanıcılar sosyal medyayı değil sosyal medya kullanıcıları kontrol etmektedir. Alanka ve Cezik de Turkle ile aynı şeyi savunmaktadır. Onlara göre de sosyal medyada kullanıcılar eğer memnun değiller ise paylaştıkları gönderiyi kaldırabilmekte, dış görünüşle ilgili beğenmedikleri yönlerini çeşitli programlar yardımıyla düzenleyebilmektedirler. Bu şekilde sosyal medyada hata yapılması söz konusu değildir. Birey kendisini sosyal medyada mükemmel göstermeyi arzulayabilir. Tabi ki bu mükemmeliyet bireyin kendi algısındaki şey ne ise odur. Sosyal paylaşım sitelerinin çoğu benliği beslemektedir. Sosyal medyanın kişiye olmak istediği kişi olma imkanı vermesi sebebi ile narsisizmi güçlendiren bir yönünün olduğu vurgulamaktadırlar (48). Özkaya'ya göre sosyal medya kullanıcıları sanal ortamda oluşturdukları sanal kimliklerini güç kazanmak için kullanabilirler. Bu sebeple narsistik yapı internet kullanım şekillerini etkileyebilmektedir. Ona göre bu internet bağımlılığı ile narsisizm arasında bir bağ olabileceğini göstermektedir (33). Sosyal paylaşım uygulamalarının dizaynına bakılırsa narsistik bir bireyi besleyen birçok özelliğe sahip olduğu görülmektedir. Özellikle fotoğraf paylaşmaya yönelik uygulamalarda beğeni ve yorum özelliği nedeniyle beğenilme arzusunda olan narsistik birey için mükemmel bir ortam olabilmektedir. Rosen ve arkadaşlarının 2013 yılında gerçekleştirdikleri çalışmada Facebook'ta sergilenen davranışların incelenmesi ile içinde narsisizmin de bulunduğu pek çok psikolojik

rahatsızlığın öngörülebildiğini belirtmiştir (49). Bireylerin toplum içinde olmasına nazaran sosyal medya daha özgür bir alandır. Toplum içindeyken davranışlarımızın sonuçları daha somuttur. Ancak sosyal medya öyle değildir. Psikolojik rahatsızlığı olan bir birey toplum içinde kendisini gizlese de sosyal medyada istediği her şey olabilir. Sosyal medya bireylere daha şeffaf olma imkanı vermektedir. Psikolojik problemleri olan bireylerin sosyal medyaya olan yoğun ilgisi bu şekilde açıklanabilir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM ve BULGULAR

Bu araştırmanın örneklemini Türkiye'nin farklı illerinde üniversite öğrenimine devam eden %22,3'ü erkek, %77,7'si kadın olmak üzere toplam 512 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunu oluşturan %91,8'i 18-25 yaş aralığındadır. Araştırma sosyal medyayı aktif şekilde kullanan bireylere uygulanmış sosyal medya kullanmayan bireyler araştırmaya dahil edilmemiştir.

3.1. YÖNTEM: VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.1.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan sorulardan oluşan bu formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, bölümü, gelir düzeyi gibi demografik sorular ve ayrıca araştırmanın konusuna yönelik olan bazı sorular bulunmaktadır. Bu formun amacı katılımcı hakkında bilgi sahibi olmaktır.

3.1.2. Narsistik Kişilik Envanteri

Raskin ve Hall 1979 senesinde DSM III'ü baz alarak narsisizmi temsil ettiğini varsaydıkları 220 kelimeyi bir araya getirmişlerdir. Bu kelimeler belirli çalışmalar sonucu 54 kelimeye indirilerek ölçek hazırlanmıştır. Çok kez güvenilirlik testinden geçen bu ölçek zamanla yoğun biçimde kullanılmaya başlanmıştır (6). Ölçek daha sonra Raskin, Terry ve Emmons (1988) aracılığıyla yenilenmiştir. Dr. Ames ve ekibi 2006 senesinde ölçeği 16 maddeye indirmiştir ve Türkçe'ye standardizasyonunu ise Atay ile arkadaşları yapmıştır. Son olarak bazı güven testlerinden geçirilen ölçek günümüzdeki halini almıştır (50).

3.1.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu

Öncelikle literatürden sağlanan veriler ve alanda çalışanların fikirleriyle SMBÖYF'nin 78 ifadelik ilk hali geliştirilmiştir. Bu ön çalışma uzmanlarca geçerlik açısından gözden geçirilmiştir ve 46 ifadeye indirgenmiştir. Hazırlanan 46 ifadelik ölçeğin 41 ifadesi pozitif 5 ifadesi negatiftir. Yapılan sınamalardan sonra ölçek 20 ifadelik beşli likert tipi 2 alt boyutlu (sanal tolerans, sanal iletişim) şeklindeki son halini almıştır.

3.2. İŞLEM

Öncelikle tezin konusunun belirlenmesi için alan yazında derinlemesine bir okuma süreci gerçekleştirilmiştir. Yapılan okumalar sonucunda bu konunun araştırılmasına karar verilmiştir. Daha sonra tezin ön çalışması yapılmıştır. Bu ön çalışma ölçeklerin belirlenmesi, hangi analizlerin kullanılacağı, örneklem sayısının belirlenmesi gibi bölümlerden oluşmaktadır. Ön çalışmayla hazırlanan etik kurul formu Okan Üniversitesi etik kurulu onayına sunulmuştur. Bir süre sonra üniversiteden bu konunun çalışılabilirliğine dair gerekli karar çıkmıştır. Belirlenmiş olan ölçeklerle Google Formlar uygulamasında anket oluşturulmuştur. Bu anketin linki kartopu örnekleme yöntemi ile üniversite öğrencilerine ulaştırılmış ve veriler elde edilmiştir.

3.3. VERİLERİN ANALİZİ

Elde edilen verilerin analizi, IBM SPSS 24 programı ile yapılmıştır. Fakat analize geçmeden önce veri düzenlemesi yapılmıştır. Bu aşamada Excel'deki veri SPSS'e aktarılmıştır. Sonrasında veride ters kodlanması gereken maddeler ters kodlanmıştır. SMB ölçeğinde 5. ve 11. madde, NKE'de 4. 5. 6. 8. 10. 11. 13. ve 15. maddeler ters kodlandı. Ters kodlamalar yapıldıktan sonra araştırma değişkenleri oluşturuldu. Bunun için SMB ölçeğinin ilk 11 maddesinin ortalaması alınarak sanal tolerans, 12. madde ve sonrasındakilerin ortalaması alınarak sanal iletişim değişkeni oluşturuldu. NK tek boyutlu bir yapı şeklinde ele alınarak bütün maddelerin ortalaması ile değişkenler oluşturuldu. Yapılan analizlerde öncelikle katılımcıların sosyodemografik bilgilerine yer verilmiş daha sonrasında araştırma değişkenleri olan NK ve SMB'nin iki alt boyutu olan sosyal tolerans ve sosyal iletişime yönelik tanımlayıcı bulgular verilmiştir. Araştırma değişkenlerinin normallik ve güvenilirlik değerleri verildikten sonra değişkenlerin normal dağılıma uyum gösterme durumuna göre parametrik veya parametrik olmayan testlerin kullanımına karar verilmiştir.

Değişkenler arasındaki ilişkilere korelasyon analizi ile bakılmıştır. Sosyodemografik bilgiler ile araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler için farklılık analizleri uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık sınırı 0,05 olarak belirlenmiştir.

3.4. BULGULAR

3.4.1. Sosyodemografik Bulgular

Sosyodemografik Bilgilere İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	FREKANS	YÜZDE		FREKANS	YÜZDE
Cinsiyet			Aylık Gelir		
Erkek	114	22.3	1000-1500TL	255	49.8
Kadın	398	77.7	1501-2000TL	72	14.1
Yaş			2001-2500TL	63	12.3
18-25 Arası	470	91.8	2501 ve üstü	122	23.8
26-35 Arası	39	7.6	Aile Sağ Mı?		
36-45 Arası	3	0.6	İkisi de Sağ	489	95.5
Bölüm			B-sağ A-değil	5	1
Hukuk	66	12.9	A-sağ B-değil	18	3.5
Psikoloji	50	9.8	Aile Tutumu		
Hemşirelik	25	4.9	Baskıcı	68	13.3
Diş Hekimliği	15	2.9	İlgisiz	25	4.9
Fizyoterapi	14	2.7	Sıcak-Güvenli	321	62.7
İşletme	15	2.9	Tutarsız	98	19.1
Diğer	327	63.9	İnt. Erişimi		
Eğitim Düzeyi			Var	488	95.3
Ön Lisans	52	10.2	Yok	24	4.7
Lisans	408	79.7	Sosyal Medya		
Lisans Üstü	52	10.2	1 Saatten Az	19	3.7
Başarı Durumu			1-2 Saat	125	24.4
Düşük	24	4.7	2-4 Saat	212	41.4
Orta	275	53.7	4 Saat ve Üstü	156	30.5
Yüksek	191	37.3	En Çok Kul.		
Çok Yüksek	22	4.3	Facebook	4	0.8
Aile Durumu			Instagram	362	70.7
Birlikte	459	89.6	Twitter	80	15.6
Ayrı	53	10.4	Diğer	66	12.9
			TOPLAM	512	100

Sosyodemografik bilgilere ilişkin betimsel analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların %22,3'ünün erkek, %77,7'sinin kadındır. Katılımcıların %91,8'i 1825 yaş arasındayken, %7,6'sı 26-35 yaş arasında, %0,6'sı ise 36-45 yaş arasındadır. Katılımcıların %12,9'u hukuk bölümünde okurken, %9,8'i psikoloji bölümünde, %4,9'u hemşirelik bölümünde, %2,9'u diş hekimliği bölümünde, %2,7'si fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde, %2,9'u işletme bölümünde ve %73'ü ise diğer bölümlerde okumaktadır. Katılımcıların %10,2'si ön lisans öğrencisi iken, %79,7'si lisans öğrencisi, %10,2'si ise yüksek lisans veya doktora öğrencisidir. Katılımcıların %4,7'sinin başarı durumu düşük düzeyde iken, %53,7'sinin orta düzeyde, %37,3'ünün yüksek düzeyde, %4,3'ünün ise çok yüksek düzeydedir. Katılımcıların %49,8'inin aylık gelir düzeyi 1000-1500 TL arasındayken, %14,1'inin aylık gelir düzeyi 1501-2000 TL arasında, %12,3'ünün aylık gelir düzeyi 2001-2500 TL arasında ve %23,8'inin aylık geliri ise 2501 TL ve üzerindedir. Katılımcıların %95,5'inin annesi ve babası sağ iken, %1'inin babası sağ, annesi sağ değil, %3,5'inin ise annesi sağ, babası sağ değildir. Katılımcıların %89,6'sının annesi babası birlikteyken, %10,4'ünün annesi babası ayrıdır. Katılımcıların %13,3'ünün anne ve babası baskıcı-eleştirel tutuma sahipken, %4,9'unun anne ve babası ilgisiz-izin verici tutuma, %62,7'sinin anne ve babası sıcak-güvenli tutuma, %19,1'inin anne ve babası ise tutarsız-değişken tutuma sahiptir. Katılımcıların %95,3'ünün yaşadığı yerde kesintisiz internet bağlantısı varken, %4,7'sinin kesintisiz internet bağlantısı yoktur. Katılımcıların %3,7'si günde 1 saatten az sosyal medya kullanırken, %24,4'ü 1-2 saat arası, %41,4'ü 2-4 saat arası, %30,5'i ise 4 saatten fazla sosyal medya kullanmaktadır. Katılımcıların %0,8'i sosyal medya uygulamalarından en çok Facebook'u kullanırken, %70,7'si Instagram, %15,6'sı Twitter, %12,9'u ise diğer sosyal medya uygulamalarını kullanmaktadır.

3.4.2. Araştırma Değişkenlerine Yönelik Bulgular

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Tanımlayıcı Analiz Sonuçları

	N	MİN	MAX	ORT	SS	Çarpıklık	Basıklık	α
Narsistik Kişilik	512	0.00	14.00	5.57	3.13	0.356	-0.463	0.704
Sanal Tolerans	512	1.00	5.00	2.96	0.69	-0.065	-0.316	0.781
Sanal İletişim	512	1.00	4.44	2.57	0.69	0.127	-0.338	0.770

Yapılan betimsel analiz sonucunda katılımcıların NKE'den aldıkları ortalama puan $5,57\pm 3,13$ olarak bulunurken, SMB ölçeğinin sanal tolerans boyutundan aldıkları ortalama puan $2,96\pm 0,69$ olarak, sanal iletişim boyutundan aldıkları ortalama puan ise $2,57\pm 0,69$ olarak bulunmuştur.

Ölçeklerin normallik düzeyleri çarpıklık ve basıklık düzeylerine bakılarak tespit edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin $+1,5$ ve $-1,5$ değerleri arasında olması normallik varsayımının karşılandığını göstermektedir (51). Tablo 2'deki çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde araştırma değişkenlerinin normallik varsayımını karşılayacak çarpıklık ve basıklık değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre kullanılacak analizlerde parametrik analiz yöntemleri kullanılacaktır.

Kullanılan ölçeklerin güvenilirlik seviyeleri iç güvenilirlik katsayısı (Cronbach's alpha) ile test edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda NKE'nin güvenilirlik katsayısı $0,704$ olarak bulunurken, sanal toleransın güvenilirlik katsayısı $0,781$ olarak, sanal iletişimin güvenilirlik katsayısı $0,770$ olarak bulunmuştur. Bu değerler, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Narsistik Kişilik		
Sanal Tolerans	r	0.096
	p	0.030
Sanal İletişim	r	0.151
	p	0.001

Yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre NK düzeyi ile sanal tolerans düzeyi arasında anlamlı, pozitif ancak güçsüz bir korelasyon bulunmuştur, $r = ,096$, $p < ,05$. Öte yandan NK düzeyi ile sanal iletişim düzeyi arasında anlamlı, pozitif ve orta güçte bir korelasyon bulunmuştur, $r = ,151$, $p < ,05$. Bu sonuçlara göre NK arttığında SMB'nin de arttığı söylenebilir.

3.4.3. Sosyodemografik Bilgiler ile NK ve SMB Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Sosyodemografik değişkenlere yönelik analizler yapılırken grup sayılarında büyük eşitsizlikler görüldüğünde, eğer birleştirme uygulanabiliyor ise gruplar uygun şekilde birleştirilmiş, uygulanamıyor ise analiz yapılmamıştır. Bu kapsamda yaş değişkeninde 36-45 arası yaş grubu ile 26-35 arası yaş grubu birleştirilmiştir. Ayrıca günlük sosyal medya kullanım sıklığında 1 saatten az kullanım ile 1-2 saat arası kullanım birleştirilmiştir. Son olarak en çok kullanılan sosyal medya uygulamalarından Facebook, diğer grubu ile birleştirilmiştir. Öte yandan anne-babanın sağ olup olmama durumuna yönelik ve yaşanan yerde kesintisiz internet olup olmamasına yönelik analizler ise yapılmamıştır.

Cinsiyet ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	ORT.	SS	t	p
Narsistik Kişilik	Erkek	114	5.54	3.14	-0.095	0.924
	Kadın	398	5.58	3.13		
Sanal Tolerans	Erkek	114	2.95	0.70	-0.161	0.872
	Kadın	398	2.96	0.69		
Sanal İletişim	Erkek	114	2.59	0.71	0.406	0.685
	Kadın	398	2.56	0.68		

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda NK'nin sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $t = -.095, -.161, .406, p > .05$.

Yaş ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	Yaş	N	ORT.	SS	t	p
Narsistik Kişilik	18-25 yaş	470	5.57	3.18	-0.007	0.995
	26-45 yaş	42	5.57	2.52		
Sanal Tolerans	18-25 yaş	470	2.95	0.69	-1.008	0.314
	26-45 yaş	42	3.06	0.71		
Sanal İletişim	18-25 yaş	470	2.57	0.69	-0.091	0.928
	26-45 yaş	42	2.56	0.71		

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $t = -,007, -1,008, -,091, p > ,05$.

Bölüm ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Bölüm	N	Ort.	SS	f	p
Narsistik Kişilik	Hukuk	66	5,70	2,90	0.235	0.965
	Psikoloji	50	5,20	2,66		
	Hemşirelik	25	5,80	3,52		
	Diş Hekimliği	15	5,80	3,38		
	Fizyoterapi	14	5,50	3,11		
	İşletme	15	6,07	3,03		
	Diğer	327	5,55	3,22		
Sanal Tolerans	Hukuk	66	2,85	0,64	0.847	0.534
	Psikoloji	50	3,07	0,73		
	Hemşirelik	25	2,78	0,79		
	Diş Hekimliği	15	2,99	0,60		
	Fizyoterapi	14	3,03	0,84		
	İşletme	15	2,95	0,66		
	Diğer	327	2,97	0,68		
Sanal İletişim	Hukuk	66	2,22	0,63	5.378	0.000
	Psikoloji	50	2,49	0,69		
	Hemşirelik	25	2,27	0,60		
	Diş Hekimliği	15	2,56	0,63		
	Fizyoterapi	14	2,85	0,62		
	İşletme	15	2,68	0,74		
	Diğer	327	2,66	0,68		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin ve sanal toleransın katılımcıların bölümlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(6, 505) = ,235, ,847, p > ,05$. Öte yandan sanal iletişimin katılımcıların bölümlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur, $F(6, 505) = 5,378, p < , 05$. Bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla Bonferroni Post-hoc testi uygulanmıştır. Buna göre hukuk bölümünde okuyan katılımcıların sanal iletişim düzeylerinin, diğer bölümlerde okuyan katılımcılara göre anlamlı bir şekilde düşük olduğu görülmektedir.

Eğitim Durumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	f	p
Narsistik Kişilik	Ön Lisans	52	5.46	3.42	0.035	0.965
	Lisans	408	5.58	3.15		
	Lisans Üstü	52	5.56	2.65		
Sanal Tolerans	Ön Lisans	52	2.88	0.70	0.783	0.458
	Lisans	408	2.96	0.69		
	Lisans Üstü	52	3.05	0.70		
Sanal İletişim	Ön Lisans	52	2.66	0.65	0.587	0.556
	Lisans	408	2.56	0.70		
	Lisans Üstü	52	2.54	0.69		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(2, 509) = ,035, ,783, ,587, p > ,05$.

Başarı Durumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Başarı Durumu	N	Ort.	SS	f	p
Narsistik Kişilik	Düşük	24	5.67	2.85	0.190	0.903
	Orta	275	5.60	3.16		
	Yüksek	191	5.56	3.19		
	Çok Yüksek	22	5.09	2.56		
Sanal Tolerans	Düşük	24	2.98	0.63	0.483	0.694
	Orta	275	2.98	0.65		
	Yüksek	191	2.94	0.75		
	Çok Yüksek	22	2.81	0.71		
Sanal İletişim	Düşük	24	2.53	0.55	0.148	0.931
	Orta	275	2.59	0.71		
	Yüksek	191	2.55	0.68		
	Çok Yüksek	22	2.57	0.62		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların başarı durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(3, 508) = ,190, ,483, ,148, p > ,05$.

Aylık Gelir ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Aylık Gelir	N	Ort.	SS	f	p
Narsistik Kişilik	1000-1500TL Arası	255	5.62	3.15	0.432	0.730
	1501-2000TL Arası	72	5.85	3.17		
	2001-2500TL Arası	63	5.40	2.92		
	2501TL ve Üzeri	122	5.38	3.18		
Sanal Tolerans	1000-1500TL Arası	255	2.99	0.70	0.487	0.691
	1501-2000TL Arası	72	2.89	0.62		
	2001-2500TL Arası	63	2.93	0.74		
	2501TL ve Üzeri	122	2.94	0.68		
Sanal İletişim	1000-1500TL Arası	255	2.57	0.70	1.012	0.387
	1501-2000TL Arası	72	2.68	0.63		
	2001-2500TL Arası	63	2.49	0.75		
	2501TL ve Üzeri	122	2.54	0.67		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların aylık gelir durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(3, 508) = ,432, ,487, 1,012, p > ,05$.

Anne-Baba Birlikteliği ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	Anne-Baba Birlikteliği	N	Ort.	SS	f	P
Narsistik Kişilik	Birlikte	459	5.55	3.14	-0.458	0.647
	Ayrı	53	5.75	2.99		
Sanal Tolerans	Birlikte	459	2.96	0.68	-0.008	0.993
	Ayrı	53	2.96	0.76		
Sanal İletişim	Birlikte	459	2.56	0.69	-0.264	0.792
	Ayrı	53	2.59	0.73		

Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların anne-babalarının birlikteliğine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $t = -,458, -,008, -,264, p > ,05$.

Anne-Baba Tutumu ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Anne-Baba Tutumu		N	Ort.	SS	f	P
Narsistik Kişilik	Baskıcı – Eleştirel	68	5.85	2.97	0.619	0.603
	İlgisiz – İzin Verici	25	6.16	3.27		
	Sıcak – Güvenli	321	5.46	3.19		
	Tutarsız – Değişken	98	5.58	2.98		
Sanal Tolerans	Baskıcı – Eleştirel	68	3.03	0.63	0.573	0.633
	İlgisiz – İzin Verici	25	3.06	0.64		
	Sıcak – Güvenli	321	2.93	0.70		
	Tutarsız – Değişken	98	2.97	0.69		
Sanal İletişim	Baskıcı – Eleştirel	68	2.48	0.62	1.445	0.229
	İlgisiz – İzin Verici	25	2.79	0.53		
	Sıcak – Güvenli	321	2.55	0.71		
	Tutarsız – Değişken	98	2.62	0.69		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların anne-babalarının tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(3, 508) = ,619, ,573, 1,445, p > ,05$

Günlük Sosyal Medya Kullanımı ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Günlük Sosyal Medya Kullanımı		N	Ort.	SS	F	p
Narsistik Kişilik	2 Saatten Az	144	5.52	2.91	0.589	0.555
	2-4 Saat Arası	212	5.74	3.23		
	4 Saat ve Üzeri	156	5.38	3.18		
Sanal Tolerans	2 Saatten Az	144	2.96	0.68	1.350	0.260
	2-4 Saat Arası	212	3.01	0.69		
	4 Saat ve Üzeri	156	2.89	0.70		
Sanal İletişim	2 Saatten Az	144	2.59	0.71	1.086	0.338
	2-4 Saat Arası	212	2.60	0.71		
	4 Saat ve Üzeri	156	2.50	0.64		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların günlük sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(2, 509) = ,589, 1,350, 1,086, p > ,05$.

En Çok Kullanılan Sosyal Medya ile Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	En Çok Kullanılan Sosyal Medya Uyg.	N	Ort.	SS	f	p
Narsistik Kişilik	Instagram	362	5.63	3.14	2.944	0.054
	Twitter	80	4.86	2.63		
	Diğer	70	6.04	3.44		
Sanal Tolerans	Instagram	362	2.97	0.67	0.431	0.650
	Twitter	80	2.95	0.62		
	Diğer	70	2.89	0.84		
Sanal İletişim	Instagram	362	2.58	0.68	0.337	0.714
	Twitter	80	2.51	0.67		
	Diğer	70	2.56	0.77		

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların sosyal medyada en çok kullandığı uygulamaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur, sırasıyla $F(2, 509) = 2,944, ,431, ,337, p > ,05$.

4. BÖLÜM: TARTIŞMA VE SONUÇ

4.1. ANALİZ SONUÇLARI

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanım yaygınlığı ve NK özellikleri ilişkisini incelemektedir.

Araştırmada cinsiyet dağılımına bakıldığında zaman zaman kadın katılımcıların erkeklerden daha fazla katılım sağladığı görülmektedir. Çalışmada katılımcıların çoğu lisans öğrenimine devam etmektedir, yüksek lisans ve doktora öğrenimi görenler de katılım sağlamışlardır. Katılımcıların gelir düzeyine bakıldığında zaman zaman çoğunluğun düşük gelir düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmadaki katılımcıların büyük kısmı 18-25 yaş aralığındadır. Öte yandan katılımcıların bölümlerine bakılırsa diğer bölümlere göre hukuk öğrencileri daha fazla katılım sağlamıştır. Araştırmaya katılan bireylerin ailelerinin medeni durumu ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki incelenmiş ve olmadığı sonucu elde edilmiştir. Ayrıca aile tutumu ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasındaki bir ilişkiye bakılmış ve olmadığı sonucu elde edilmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencileri yüksek oranda evden kesintisiz internete sahiptirler. Öte yandan katılımcıların çoğunluğu günlük 2-4 saat arası internette vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarında katılımcılar Instagram kullanmayı diğer uygulamalara göre daha çok tercih etmektedir. Araştırma sonuçlarına göre NK ile sanal tolerans arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır. Ayrıca araştırmaya göre NK ile sanal iletişim arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır. Yani araştırmaya göre NK düzeyi arttıkça SMB de artmaktadır. Araştırma sonucunda katılımcıların cinsiyeti ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan katılımcıların yaşı ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki yoktur. Araştırmada bir diğer sonuca göre katılımcıların bölümü ile sanal iletişim arasında bir ilişki vardır. Yani sonuçlara göre sanal iletişim düzeyinin hukuk öğrencilerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan katılımcıların bölümü ile NK ve sanal tolerans arasında ilişki yoktur. Çalışmada katılımcıların eğitim düzeyi ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki olmadığı bulgulanmıştır. Diğer yandan katılımcıların başarı düzeyi ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki yoktur. Son olarak katılımcıların gelir düzeyi ile NK, sanal tolerans ve sanal iletişim arasında bir ilişki yoktur.

4.2. ANALİZ DEĞERLENDİRMESİ

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı yaygınlığı ve NK özelliklerine ilişkin bulguların tartışma ve yorumları bulunmaktadır.

Araştırmada öncelikle DBF aracılığı ile sosyodemografik verilere ulaşılmıştır. Bu formda katılımcıların adı, soyadı, yaşı gibi demografik bilgilerin yanı sıra araştırmanın konusuna yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Araştırma verilerine göre katılımcıların %22,3'ü erkek %77,7'si kadındır. Bu oran araştırmanın başından sonuna kadar hemen hemen aynı şekilde seyretmiştir. TÜİK sonuçlarında internet kullanımı oranı erkeklerin daha yüksek olmasına rağmen araştırma sonuçları ile karşılaştırıldığında sonuçlar çelişkilidir (1). Araştırmada kadınlar daha fazla katılım göstermiştir. Bu araştırmada ve literatürdeki pek çok araştırmalarda katılım gönüllü olarak gerçekleştirilmiştir. Buradan kadınların çevrimiçi anket doldurmaya erkeklerden daha istekli olduğu yorumu yapılabilir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu olan %91,8'i 18-25 yaş aralığındadır. Araştırmanın üniversite öğrencileri üzerinde olması bu oranı anlamlı kılmaktadır. Katılımcıların bölüm oranlarına bakıldığında en yüksek orana sahip bölüm 12,9 oranıyla Hukuk bölümüdür ardından sıralamayı 9,8 ile Psikoloji ve 4,9 ile Hemşirelik bölümü takip etmektedir geri kalan kısmı ise diğer bölümler oluşturmaktadır.

Diğer kategorisinde birbirinden farklı birçok bölüm bulunmaktadır. Her bölümden birkaç kişi olmak küçük gruplar şeklinde dağılım göstermektedir. Örneklemin Türkiye'yi temsil etmesi amacıyla ölçeklerin Türkiye'nin farklı illerinde bulunan üniversitelerdeki öğrencilere uygulanması ve bu üniversitelerde farklı farklı bölümler bulunması nedeniyle dağılımın bu şekilde gerçekleştiği düşünülmektedir.

Katılımcıların %79'unu lisans düzeyindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Lisans öğrencilerinin çoğunlukta olmasının nedeni araştırmanın üniversite öğrencileri üzerinde yapılmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca YÖK'ün yayınlamış olduğu 2018-2019 yüksek öğretim istatistiklerine göre Türkiye'de lisans öğrenimine devam edenlerin sayısı dört milyonun üzerindeyken yüksek lisans ve doktora öğrenimi görenlerin sayısı bir milyonun altındadır (52). Elde edilen veriler bu oranlar ile karşılaştırıldığında anlamlı sonuçlar olarak yorumlanabilir. Katılımcıların %53'ü kendisini orta düzeyde başarılı olarak tanımlamaktadır bu oranı %37 ile yüksek düzeyde başarılı şikkı takip etmektedir.

Katılımcıların %49,8'i gelir düzeyini 1000-1501 arası işaretlerken %23,8'i gelir düzeyini 2501 TL ve üzeri olarak işaretlemiştir. Büyük oranda 1000 ile 1501 TL gelir düzeyinin çıkması araştırmanın katılımcılarının büyük çoğunluğunun örgün eğitime devam eden lisans öğrencileri olmaları ile açıklanabilir. Öte yandan araştırmanın uygulandığı yaş grubunun 18-45 yaş arası gibi geniş bir yaş aralığını kapsamaması nedeniyle aralarında çalışan bir kesimin de bulunması olasıdır bunun da ikinci sırada gelen 2501 TL ve üzeri şikkını işaretleyen %23,8'lik kesimle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların %95,5'i anne ve babasının sağ olduğunu, %3,5'i annesinin sağ babasının sağ olmadığını, %1'i ise babasının sağ annesinin sağ olmadığını belirtmiştir. Ailelerinin medeni durumu ile ilgili soruya %89,6'sı anne ve babasının birlikte olduğunu, %10,4'ü ise ayrı oldukları cevabını vermiştir.

Anne baba tutumunu katılımcıların %62,7'si sıcak ve güvenli olarak tanımlarken %19,1 ile takip eden şık tutarsız ve değişken şikkıdır. Demografik formda bu üç bilginin alınmasının nedeni NK oluşumunda kişinin aile tutumu ve çocuklukta yaşanan negatif çocukluk deneyimlerinin etkili olmasıdır bu sebeple travmatik çocukluk yaşayan katılımcıların NK puanları araştırılmak istenmiştir. Küçük çocuklar ebeveynlerinden yeterli sevgiyi alamaz, ihtiyaçları karşılanmaz ve güvenli bir ilişki kuramazlar ise dış dünyaya güvenleri kalmaz bu durumda çocuk kendi sevgi yatırımını ailesi yerine güvenli olan kendisine yapar (31).

Evde kesintisiz internet var mı sorusuna katılımcılar %95,3 oranında kesintisiz internetin olduğu cevabını vermişlerdir. Bu sonuçlar 2019 yılında TUIK'in yaptığı araştırmayla paralellik göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre bu araştırmadaki sonuçlara yakın olarak evden internet erişimi oranı %88,3 şeklinde tespit edilmiştir.

Günlük internet kullanım süresi ile ilgili soruya katılımcıların %41,4'ü 2 ile 4 saat arası cevabını vermiştir öte yandan %30 oranında katılımcı 4 saat ve üzeri şikkını işaretlemiştir. Buradan yola çıkarak katılımcıların büyük bir kısmının günün önemli bir kısmını internet başında geçirdiği yorumu yapılabilir. Araştırma sonuçlarına yakın olarak Çayırılı'nın 2017 yılında yaptığı çalışmasında katılımcılar günlük sosyal medyada geçen süre sorusuna %45,1 oranıyla en çok 1-3 saat arası şikkını işaretlemiştir.

Katılımcılar en çok hangi sosyal medya uygulamasını kullandıkları yönündeki soruya %70,7 ile Instagram cevabını vermişlerdir. Ardından gelen şık ise %15 ile Twitter'dır. Günümüzde orta yaş grubu daha çok Facebook tercih ederken genç kesimin ise daha çok

Instagram ve Twitter tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Araştırmanın üniversite öğrencilerine uygulanması ve araştırmanın uygulandığı yaş grubunun Instagram ve Twitter’da daha çok vakit geçirdikleri düşünülürse çıkan sonuçlar anlamlıdır. Ethem (53) 150 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmasında araştırma verilerine paralel olarak en çok kullanılan sosyal medya uygulamasını Instagram %70,7 olduğunu tespit etmiştir, ardından sıralamayı Facebook ve Twitter takip etmektedir. Benzer şekilde Tutgun-Ünal (54) 314 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmasında en fazla tercih edilen sosyal paylaşım uygulamasının Instagram olduğunu, önceki yıllarda bir numara olan Facebook’un kullanım oranının %50’nin altında kaldığını tespit etmiştir. Öte yandan araştırma verileri ile çelişkili olarak Çayırılı 2017’de çevrimiçi olarak uyguladığı ve 428 sosyal medya kullanıcılarından oluşan çalışması sonucunda en çok Facebook’un kullanıldığı sonucunu elde etmiştir.

Uygulanan betimsel analiz sonucunda katılımcıların NKE ve SMBÖ-YF’den aldığı ortalama puanları belirlenmiştir. Ölçeklerin normallik düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme çarpıklık ve baskınlık düzeylerine bakılarak gerçekleştirilmiştir. Çarpıklık ve baskınlık değerlerinin +1,5 ve -1,5 değerleri arasındadır yani varsayımı karşılamaktadır. Sonuç olarak araştırma değişkenlerinin normallik varsayımını karşıladığı tespit edilmiştir.

Güvenilirlik varsayımını test etmek için Cronbach’s Alpha testi uygulanmıştır. Değişkenleri güvenilir olarak değerlendirebilmek için değerin 0,60-0,70 gibi değerlerin üstünde olması gerekmektedir. Analizler sonucunda NKE’nin güvenilirlik katsayısı 0,704 olarak tespit edilmiştir, sanal toleransın güvenilirlik katsayısı ise 0,781 olarak, sanal iletişimin güvenilirlik katsayısı 0,770 olarak bulunmuştur. Değerler ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Kullanılan ölçeklerin Türkiye’de geçerliliği kanıtlanmış ölçekler olduğu için tekrardan geçerlilik analizi yapmaya gerek duyulmamıştır.

Uygulanan Pearson Korelasyon Analizi sonuçlarına göre NK düzeyi ile sanal tolerans düzeyi arasında anlamlı pozitif yönde ancak çok güçlü olmayan bir korelasyon saptanmıştır. Diğer yandan NK düzeyi ile sanal iletişim düzeyi arasında anlamlı pozitif yönde orta seviyede güçlü bir korelasyon bulunmuştur. Bu sonuçlardan yola çıkarak NK düzeyi arttıkça SMB’nin de arttığı yorumu yapılabilir. Literatüre bakıldığında daha önce yapılan çalışmalar konu olarak birebir aynı olmasa da bu araştırmaya benzer konuları inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin bazıları selfie davranışı üzerinden

narsisizmi incelerken bazıları atılan tweetler üzerinden incelemiştir. Genellersek bu çalışmalarda sosyal medya ve narsisizm ilişkisine bakılmıştır. Büyük çoğunluğu bu araştırmayla paralel şekilde SMB ve NK arasında ilişki olduğunu bulgulamıştır. Öte yandan NK ve sosyal medya arasında karmaşık ilişkiler olduğunu ve bu konunun daha derin çalışılmasını öneren çalışmalar da bulunmaktadır. Koşan (55) Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitimine devam eden öğrenciler ile yapmış olduğu araştırmada Facebook takipçisi çok olan katılımcıların narsisizm puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ertürk ve Eray (56) 18-25 yaş arası İletişim Fakültesi'nde eğitimlerine devam eden öğrenciler ile yaptığı çalışması sonucunda katılımcıların narsistik dışavurumları ile sosyal ağları kullanma oranları arasında pozitif bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Kaya (44) Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde 346 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdiği araştırmasında narsisizm düzeyi ve Facebook kullanım nedenleri arasında pozitif bir ilişki saptamıştır. Şahin ve Kumcağız (57) araştırmasında SMB ile narsisizm arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu kaydetmiştir. Özkaya (33) İstanbul Maltepe'deki üniversite ve lise öğrencileri ile yaptığı araştırma sonucunda sosyal medyanın kişilerde internet bağımlılığı geliştirdiğini ve interneti fazla kullanan, bağımlılık seviyesi fazla olan öğrencilerin NK seviyelerinin de yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca narsisizmin birden fazla alt boyutunun artışı ile sosyal medya uygulamalarının kullanım oranları arasında da ilişki bulmuştur. Tepret (42) İstanbul'da üniversite eğitimine devam eden 250 kişi ile gerçekleştirdiği araştırmasında tespit ettiği bulgular sonucunda sosyal medya kullanımı ve narsisizm oranı arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Çakır (24) 18-65 yaş aralığında 1127 kişinin katıldığı çalışması sonucunda SMB ile narsisizm arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. Oğuz (58) 160 Anadolu Üniversitesi öğrencisi ile yaptığı çalışmasında selfie çekme ile narsisizm arasında ilişki olduğunu ve ayrıca narsistik puan ile katılımcıların sosyal medyada geçirilen süre arasında pozitif ve güçlü bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Öngün ve Demirdağ (59) çalışmalarında özçekim paylaşımı yapan katılımcıların "Narsisist Eğilim Gösterme" oranlarının yapmayanlara göre daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Çakmak (60) çalışmasında online benlik sunumu ile narsisizm arasında bir ilişkinin varlığını bulgulamıştır. Balcı ve Sarıtaş (61) Konya'da yaşayan 18-65 yaş aralığındaki bireylere uyguladığı araştırma sonucunda katılımcıların narsisizm düzeyleri arttıkça sosyal medya kullanmayı daha çok istediklerini tespit etmiştir. Yine Balcı ve

arkadaşları (62) katılımcıların narsisizm seviyesi arttıkça, Instagram kullanım sıklığında da bir artış gerçekleştiğini bulgulamıştır. Sonrasında tekrar Balcı ve Gargalık (84) 400 üniversite öğrencisiyle yürüttüğü çalışmada narsisizm oranı ile günlük sosyal medya kullanım süresi ve sosyal medya kullanım sıklığı arasında pozitif ilişki bulmuştur. Bu bulgular Balcı'nın daha önceki bulgularını desteklemektedir. Şafak ve Kahraman (63) tarafından İzmir ve İstanbul'da yaşayan 207 katılımcıya online olarak uygulanan anketler sonucunda SMB ve NK özelliği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Çaycı ve arkadaşları (64) yaptıkları araştırma sonucunda kullanıcıların selfie oranları ile narsisizm arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Avcılar ve Atalar (65) üniversitede öğrenimine devam eden katılımcılardan aldıkları veriler sonucu narsistik kişiliğin sosyal medya bağımlılığı ile gösterişçi tüketim eğilimini pozitif yönde etkilediğini bulgulamışlardır. Aksöz (87) sosyal medyada narsisizm ve linç kültürü üzerine yürüttüğü çalışması sonucu sosyal medyanın narsisizmi tetiklediğini ve tetiklenen narsisizmin de sosyal medyada nefret söylemine sebep olduğunu öne sürmüştür. Boursier ve ark. (86) 570 katılımcı eşliğinde gerçekleştirdiği çalışmaları sonucu büyüklenmeci ve kırılgan narsistik özellikleri olan bireylerin vücut görüntülerini selfie göndererek paylaştıklarını ve özgüvenlerinde bir gelişme bekledikleri şeklinde açıklamışlardır. Onlara göre narsisizm ve selfie paylaşma davranışı arasında güçlü bir korelasyon vardır. Öte yandan Davenport ve ark.(88) 521 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda tweet atmanın narsist özellikler taşıyan üniversite öğrencileri için tercih edilen bir sosyal ağ kullanma şekli olduğunu tespit etmişlerdir ancak Facebook kullanımı ve narsisizm arasında ilişki olmadığını da bulgulamışlardır. McCain ve Campbell (83) narsisizm ve sosyal medya ilişkisini incelemişlerdir ve sonucunda büyüklenmeci narsisizm ve sosyal medya arasında pozitif ilişki olduğunu ancak kırılgan narsisizm ve sosyal medya arasında ilişki olmadığını öne sürmektedirler. Ljepava ve ark. (85) 269 üniversite öğrencisiyle yürüttükleri çalışmada katılımcılardan Facebook kullanmayanların kendini daha az ifşa etme eğiliminde olduğunu ve daha fazla gizli narsistik özellikler gösterdiklerini, sık Facebook kullananların ise açık narsisizm puanlarının daha yüksek olduğunu bulgulamıştır. Casalea ve Banchib (81) çalışmalarında narsisizm ve problemlili sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkiyi literatürde incelemişlerdir. Çalışma sonucunda büyüklenmeci ve kırılgan narsisizm ile problemlili Facebook kullanımı arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadırlar. Ancak literatürde

farklı sonuçların da yer almasından dolayı sonuçları tutarsız bulmuşlar ve bu konunun daha detaylı çalışılmasını önermişlerdir. Frederick ve Zhang (82) internet üzerinde ulaştıkları 397 katılımcı ile yaptıkları çalışma sonucunda narsisizm ve sosyal medya arasında ilişki olmadığını bulgulamışlardır. Çalışma sonuçları ilişki olmadığını gösterse de narsisizm ve sosyal medya ilişkisi henüz tam olarak anlaşılmamıştır ve çalışılması gereken bir konudur şeklinde ifade etmişlerdir. Ethem (53) 153 üniversite öğrencisinin katıldığı araştırmasında narsisizm toplam skoru ile sosyal paylaşım sitesi kullanımı arasından anlamlı bir ilişki bulamazken narsisizmin alt boyutları arasında net olmayan bazı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Ona göre sosyal paylaşım siteleri ile psikolojik ihtiyaçlar arasında bir bağlantı bulunmaktadır.

Sosyodemografik değişkenler ile ilgili yapılan analizlerde gruplar arasında büyük sayı eşitsizlikleri bulunmasından dolayı bazı gruplar birleştirilerek analiz edilmiştir, eğer birleştirilemiyor ise analiz edilmemiştir. Araştırmada birleştirilen gruplar yaş değişkeninde 36-45 yaş grubu ile 26-35 yaş grubu, günlük sosyal medya kullanımı sorusunda 1 saatten az cevabı veren grup ile 1-2 saat arası cevabı veren grup, son olarak en çok kullanılan sosyal medya uygulaması sorusunda Facebook ile diğer grubudur. Ayrıca Anne-Baba sağ olup olmama ve yaşanan yerde kesintisiz internet olup olmaması sorusuna gruplar birleştirilemediği için analiz yapılmamıştır.

T testi sonuçlarına göre NK, sanal tolerans ve sanal iletişimin katılımcıların cinsiyetiyle anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucu bulunmuştur. Yani araştırmada araştırma değişkenleri ve cinsiyet arasında ilişki olmadığı sonucu bulunmuştur. Ancak katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında %22,3'ü erkek %77,7'si kadındır bu durumda cinsiyet ile ilgili çıkan sonuçların bu oranlar dikkate alınarak incelenmesi gerekmektedir.

Literatürde incelendiğinde bu araştırmada olduğu gibi kadın katılımcıların erkeklere oranla fazla olduğu pek çok çalışma bulunmaktadır. Aktaş'ın (66) araştırmasına katılan 232 kişinin %77,2'si kadın, %22,8'i ise erkektir. Kiraz'ın (67) çalışmasında Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşan öğrencilerin %80 kadın, %20 erkektir. Literatürde kadın erkek oranlarının yakın olduğu ya da erkeklerin daha çok katıldığı araştırmalar da bulunmaktadır. 2019 yılında TUİK'in yaptığı araştırmaya göre Türkiye'de internet kullanım oranları erkeklerde %81,8, kadınlarda %68,9'dur. Literatürde ise farklı görüşler yer almaktadır. Amirigargari (50) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada erkeklerin

kadınlara oranla daha narsistik olduğu sonucunu elde etmiştir. Koşan (55) katılımcıların cinsiyetlerine göre narsisizm puanlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmediği sonucunu elde etmiştir. Yalçın (68) üniversitelilerle yaptığı çalışmada öğrencilerin ne kadar süredir sosyal medya hesaplarının bulunduğu ve telefon kullanım sürelerinin cinsiyet üzerinde anlamlı fark oluşturmadığı sonucunu elde etmiştir. Çayırılı (17) yaptığı çalışmada kadınların erkeklere oranla sosyal medyayı daha fazla kullandığı bulgusuna ulaşmıştır. Çakmak (69) 140 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmasında sosyal medya kullanım ölçeğinden alınan puanlarla cinsiyet arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığını bulgulamıştır. Kaplan (70) Gaziantep'te eğitimine devam eden 391 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmada, SMB ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığını tespit etmiştir. Tutgun-Ünal (54) Üsküdar Üniversitesi'ndeki öğrencilerle yaptığı çalışmada SMB'nin cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Yapılan T testi sonuçlarına göre NK, sanal tolerans ve sanal iletişimin katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre bakıldığında ağırlıklı olarak yaş ile sanal tolerans ve sanal iletişimin arasında ilişki olduğu görülmektedir öte yandan NK ile yaş ilişkisine bakıldığında farklı görüşler bulunmaktadır. Bu analizde de cinsiyet değişkeninde olduğu gibi eşit olmayan bir dağılım söz konusudur. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%91,8'i) 18-25 yaş aralığındadır bu nedenle araştırma sonuçlarının etkilendiği düşünülmektedir. Amirigargari (50) Haliç Üniversitesi'sinde öğrenim gören öğrenciler ile yaptığı çalışmada yaş arttıkça NKE'den alınan puanların arttığı sonucunu elde etmiştir. Greenwood ve arkadaşları (71) yaptıkları çalışma ile genç Amerikalıların yaşlı Amerikalılara göre daha fazla Twitter kullandıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre Amerika'daki gençlerin Twitter kullanma oranı yaşlılardan üç kat daha fazladır. Öte yandan Özkaya (33) çalışmada ergen yaştaki grupların narsisizme olan eğilimlerinin erişkin yaştaki gruplara göre daha fazla olduğu sonucunu elde etmiştir. Demir (80) Akdeniz bölgesinde yaşayan 2800 kişi ile yaptığı çalışması sonucu, azalan yaş ile birlikte SMB'de görülen istatistikçe anlamlı bir artış tespit etmiştir. Şafak ve Karaman (63) İzmir ve İstanbul'dan 207 katılımcıyla yaptıkları araştırmalarında 49 yaş ve altındaki katılımcıların NK özellikleri 50 yaş ve üzeri katılımcılara oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Çelikel (72) 18-30 yaş aralığında 167 katılımcıdan topladığı veriler sonucunda NK özellikleri yaşa göre

farklılaşma göstermediği bulgusuna ulaşmıştır. Macit (73) çalışmasında 7894 birey ile görüşülmüş ve yürütülen çalışma sonucunda bireylerin yaşları artıkça sosyal medya bağımlılık düzeylerinde azalış meydana geldiğini tespit etmiştir. Tutgun-Ünal (54) üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışması ile SMB'nin yaşa göre farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir.

Tek yönlü varsyans analizi sonuçlarına göre NK ve sanal toleransın katılımcıların bölümlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Öte yandan sanal iletişimin katılımcıların bölümüne göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Bulunan farklılığın hangi gruplar arası olduğunun saptanması için katı bir test olduğu için sonuçlarının diğer post-hoc testlerine göre daha güvenilir olduğu düşünülen Bonferroni Post-hoc testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre Hukuk bölümünde okuyan katılımcıların sanal iletişim düzeylerinin diğer gruplardaki katılımcılara göre anlamlı bir şekilde düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar istatistiki açıdan anlamlı gibi görünse de bu sonuçlar bölüm kategorisindeki sayısal dağılımın dengesiz olmasına bağlanmaktadır. Farklı bir ifadeyle örneklem sınırlılıklarından kaynaklı tesadüfi bir sonuç olduğu düşünülmektedir bu nedenle bu örneklem sınırlılığı dikkate alınarak sonuçların incelenmesi gerekmektedir. Literatüre bakılırsa ağırlıklı olarak bölüm ile NK ve sosyal medya kullanımının arasında ilişki olduğu yönünde sonuçlar vardır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde SMB ölçeğinden yüksek puan alan bölümlere bakılırsa genelde bilgisayar ile iç içe olan bölümler olduğu gözlenmektedir. Amirigargari (50) Haliç Üniversitesi öğrencileri ile yaptığı çalışmasında bireylerin bölümü ile NKE puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucunu elde etmiştir. Çalışmada İç Mimarlık bölümünde öğrenim gören kişilerin narsisizm seviyeleri diğer bölümlerdekilere oranla daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca Koşan (55) yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların bölümlerine göre narsisizm seviyeleri incelendiğinde bazı bölümlerin narsisizm toplam ve narsisizm otorite puanlarının aralarında anlamlı şekilde farklılaştığı tespit etmiştir. Yalçın (68) 280 öğrenciyle yaptığı çalışmasında katılan öğrencilerden Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümünde eğitimine devam eden öğrencilerinin diğer bölümlere oranla daha uzun süredir Facebook ve Instagram hesapları olduğu sonucunu elde etmiştir. Kıratlı (74) çalışmasında 310 kişiye uyguladığı ölçekler sonucunda hukuk öğrencilerinin narsistik puanı sağlık bilimleri öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Tutgun-Ünal'ın (54) çalışmasında bulgularına bakıldığında SMB ile okunan bölümün

fark yarattığı sonucu elde edilmiştir. Ancak bölümler detaylı incelendiğinde ilk sırada medya ve iletişim bölümü ve ardından yeni medya ve gazetecilik bölümünün olduğu tespit edilmiştir.

Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre narsistik kişiliğin, sanal tolerans ve sanal iletişimin katılımcıların eğitim durumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu sonuçlar katılımcıların eğitim seviyelerinin büyük çoğunluğunun lisans seviyesinde olması ile açıklanabilir. Literatüre bakıldığında ağırlıklı olarak eğitim seviyesi ve sosyal medya kullanımı arasında bir ilişki olduğu gözlenmektedir ancak eğitim seviyesi ve NK arasında bir ilişkiyi gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Greenwood ve arkadaşları (71) yaptıkları çalışmada yüksek eğitilmiş bireylerin özellikle Twitter'ı lise ve daha az eğitim almış olanlara oranla daha çok kullandıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Bedir (75) yapmış olduğu araştırmasında dört yıllık bölümlerde öğrenim gören katılımcıların sosyal medya davranışlarının anlamlı düzeyde meslek yüksekokullarında öğrenimlerine devam eden katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. Şentürk (5) çalışmasından elde ettiği bulgulara dayanarak eğitim düzeyi arttıkça SMB de artar demektedir. Çakır (24) çalışmasında katılımcıların narsisizm seviyeleri ile eğitim düzeyleri incelendiğinde aralarında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Benzer olarak Şafak ve Kahraman (63) gerçekleştirdikleri çalışmalarında NK özelliği ve eğitim düzeyi arasında istatistiki açıdan anlamlı düzeyde ilişki olmadığını tespit etmişlerdir.

Tek yönlü varyans analizi sonuçlarında narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların başarı durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın bu kısmında katılımcılar başarı bakımında kendilerini nasıl gördüklerine dair DBF'de bir soru yöneltilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu orta ve yüksek düzeyde başarılı olarak kendisini tanımlamaktadır. Sadece %4,7'si kendisini başarısız olarak tanımlamaktadır. Bu oran katılımcıların kendisini gizleyebileceğini düşündürmüştür. Araştırma sonuçları incelenirken bu oranın dikkate alınması gerekmektedir. Literatürde başarı ile SMB ve narsisizm ile ilişkisi ile ilgili hem paralel hem de çelişkili çalışmalar bulunmaktadır. Impraim (76) 370 lise öğrencisinden oluşan araştırmasında katılımcıların internete olan bağımlılık düzeyleri ve akademik performansları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmadığını ortaya koymuştur. Öte yandan Bedir (75) üniversite öğrenimine devam eden 1007 öğrenciyle yürüttüğü

çalışması sonucunda katılımcıların sosyal medyayı kullanım süresinin akademik performanslarını olumsuz yönde etkilediğini tespit etmiştir. Kıratlı (74) çalışmasında başarılı olmadığını düşünen öğrencilerin NK oranlarının daha düşük olduğunu öte yandan başarılı olduğunu düşünen öğrencilerin NK oranlarının daha fazla olduğunu tespit etmiştir.

Tek yönlü varyans analizi bulgularında narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların aylık gelirine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Literatüre araştırma bulgularıyla çelişkili şekilde araştırma değişkenleri ve gelir arasında ilişki olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarıyla çelişkili olarak Koşan (55) yaptığı çalışmada gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların narsisizm ölçeğinden yüksek puanlar aldıklarını tespit etmiştir. Ayrıca Çakmak (69) çalışmasında Sosyal Medya Kullanım Ölçeğinden alınan puanlarla kişinin gelir düzeyi arasında anlamlı seviyede farklılık bulunmuştur. Çakır (69) çalışmasında SMB ölçeğinden gelir durumunu kötü olarak nitelendirilen kişilerin diğerlerine oranla yüksek puan aldığı sonucunu elde etmiştir. Kaplan (70) Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenim gören 391 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışması sonucu katılımcıların sosyal medyayı kullanma amaçları ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğunu belirlenmiştir.

Uygulanan bağımsız örneklem t testi ile birlikte narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların anne-babalarının birlikteliklerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmada bu ilişkiye bakılmasının nedenleri NK özelliği gösteren bireylerin çocuklukta olumsuz yaşantılarının bulunmasıdır. Ayrıca ihmal edilen çocukların SMB geliştirme ihtimali de ele alınarak bu kısım çalışmaya dahil edilmiştir. Literatürde benzer konuları işleyen bazı çalışmalarda demografik formda aile birlikteliği ile ilgili bilgi alınsa da araştırma değişkenleriyle ilişkisi araştırılmamıştır. Ancak Çakmak (69) yapmış olduğu çalışmasında ebeveyni boşanmış olan kişilerin sosyal medya kullanım ölçeğinden aldıkları puan ortalaması en yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçlarında narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların anne-babalarının tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucu çıkmıştır. Anne-babalarının birliktelikleri analizinde olduğu gibi aynı şekilde narsistik kişiliğin çocukluk yaşantısı kaynaklı olması düşüncesinden dolayı çalışmaya bu kısım eklenmiştir. Ancak beklenen sonucun aksine

aile tutumu ile NK arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Literatüre bakıldığında bu konuyla ilgili çok fazla araştırma bulunmamaktadır ancak var olan araştırmalarda ağırlıklı olarak NK ve anne-baba tutumu arasında ilişki olduğuna dair veriler görülmektedir. SMB ve aile tutumunu araştıran herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Küsgülü (35) yapmış olduğu çalışmada narsisizmin hak iddia etme alt boyutu ile demokratik ve ilgisiz ebeveyn tutumu arasında farklılaşma olduğunu bulgulamıştır. Claudio (77) aile yetiştirme stiline çocuklarda narsisizm oluşumunda etkisi olup olmadığı üzerine bir araştırma hazırlamıştır. Kendisi 90'lardan günümüze narsisizm ve aile yetiştirme stilleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaları incelemiş ve bu incelemeler sonucunda olumlu ebeveynlik türlerinin genel olarak sağlıklı narsistik eğilimlerin gelişimi ile ilişkili olduğunu, normal fiziksel, zihinsel ve uyumsal çocuğun gelişimiyle ilişkili olduğunu belirtmiştir. Özdemir (45) yapmış olduğu araştırmada istatistik olarak anlamlı olmasa da narsistik özellikleri taşıyan kişilerin aile ilişkilerini tanımlarken olumsuz tanımlamaların ortalamalarının yüksek olduğunu vurgulamıştır

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına bakıldığı zaman narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların sosyal medyayı günlük kullanma süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Araştırmanın bu analizi günlük sosyal medya kullanımı süresi fazla olan bireylerin araştırma değişkenlerinden de yüksek puanlar alması beklenerek eklenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre sosyal medya kullanım süresi ve araştırma değişkenleri arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ancak yukarıda bahsedildiği gibi Ljepava ve ark. (85) bulguladığı sonuçlara göre Facebook kullanmayanlar gizli narsistik özellikler gösterebilmektedir. Bu durumda sosyal medya kullanım süresi ve narsisizm arasında ilişki çıkmaması olası bir durumdur. Literatürde ağırlıklı olarak araştırma değişkenleri ve sosyal medya kullanım süresi arasında ilişki olduğu görülmektedir. Tetik'in (78) tespit ettiği bulgulara göre kişilerin internet kullanım süreleri arttıkça bağımlılık düzeyleri de artış göstermektedir. Oğuz (79) Anadolu Üniversitesinde eğitimine devam eden 218 öğrenciyle yürüttüğü çalışmada Facebook'ta geçirilen zamanın artması ile narsistik puan arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptamıştır. Şahin ve Kumcağız'ın aktardığına göre SMB ile "internet kullanım süresi" ve "internetin etkileşim amaçlı kullanımı" arasında pozitif ve anlamlı düzeyde ilişkiler olduğunu ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (57). Şafak ve Kahraman (63)

çalışmasında SMB ve sosyal medyada geçirilen vakit arasında da bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda narsistik kişiliğin, sanal toleransın ve sanal iletişimin katılımcıların sosyal medyada hangi uygulamayı en çok kullandığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırma değişkenleri ile en sık kullanılan uygulamaların ilişkisi olup olmadığı araştırılmak istendiği için bu soru araştırmaya eklenmiştir. Literatürde en çok kullanılan sosyal medya uygulaması ile NK ve SMB arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Köklü (89) diğer uygulamalar arasında bir fark görülmezken Facebook kullanıcılarının daha az beğenilme arzusuna sahip olduğu sonucunu bulmuştur. Ayrıca Instagram kullanıcılarının kendini mükemmeliyetçi olarak gösterme oranlarının diğerlerine oranla yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Sosyal medyada yapılan gözlemler sonucu NK ve sosyal medya kullanımının birbirini etkileyebileceği düşünülmüştür ve yapılan literatür taramalarında bu değişkenler arasında daha önce ağırlıklı olarak ilişki bulunmuş olmasına dayanarak bu araştırma konusu belirlenmiştir. Araştırmanın ana hipotezi olan NK ve sosyal medya kullanımı ilişkisi analizler sonucunda tespit edilmiştir. Sonuçlara göre NK düzeyi artıkça sosyal medya kullanımı da artmaktadır. Fakat beklenen kadar güçlü bir korelasyon çıkmamıştır. Ancak yine de bu sonuçlar literatür ile paralel sonuçlardır. Araştırmanın diğer öne çıkan sonucu da hukuk bölümü ile sanal iletişim arasında ilişki olmasıdır. Sonuçlara göre hukuk öğrencilerinin diğer bölümlere göre sanal iletişiminin düşük olduğu tespit edilmiştir. Literatürde böyle bir bulguya rastlanmamıştır. Literatüre bakıldığında sosyal medya kullanımı ve bölüm arasında ilişki olduğu gözlenmektedir. Literatürde ağırlıklı olarak sosyal medya ölçeğinden yüksek puan alan bölümler medya, bilgisayar gibi sosyal ağlarla alakalı olan bölümlerdir. Analiz sonucu sayısal olarak anlamlı olsa da tesadüfi bir sonuç olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın diğer hipotezleri olan sosyal medya kullanımı ve narsistik kişilik ile cinsiyet, yaş, eğitim, başarı, aylık gelir, anne-baba birlikteliği, anne baba tutumu, günlük sosyal medya kullanımı, en çok kullanılan sosyal medya uygulaması ile araştırma değişkenleri arasında ilişki saptanmamıştır. Araştırmada özellikle anne-baba birlikteliği ve anne-baba tutumu ile NK arasında, günlük sosyal medya kullanma süresi ile SMB arasında, sık kullanılan sosyal medya uygulaması ile narsistik kişilik arasında ilişki beklenmiştir. Literatüre bakıldığında ağırlıklı olarak araştırma değişkenleri ve

araştırmadaki kategoriler arasında ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Ancak araştırmada beklenen oranda literatüre paralel sonuçlar elde edilmemiştir. Bu sonuçların örneklem kısıtlılığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarının beklenen oranda olmamasının kategorilerdeki sayı eşitsizliklerine dayandığı düşünülmektedir. Diğer taraftan araştırmada SMB ve NK bozukluğu tanısı almış bireylerle çalışılmaması nedeniyle böyle bir sonuç alındığı düşünülmektedir. Bunların yanı sıra katılımcılar arasında sosyal medyayı iş, eğitim ve araştırma yapmak amacıyla kullanan kişilerin de bulunması olasıdır. Kişinin internette fazla vakit geçirmesi her zaman internet bağımlısı olduğu anlamına gelmez (78). Araştırmanın demografik bilgi formuna sosyal medyayı hangi amaçla kullanıldığına dair açık uçlu bir soru eklenmiştir. Ancak sorunun şıklı değil de açık uçlu olmasından dolayı birbirinden farklı yüzlerce cevabı analiz etmek mümkün olmadığı için bu soru analizden kaldırılmıştır.

Sonuç olarak araştırma bulguları araştırmanın ana hipotezi olan NK ve sosyal medya kullanımı arasında ilişki olduğunu onaylamaktadır. Türkiye literatüründe bu konuda yapılan çok fazla araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle gelecek çalışmalara kaynak olması açısından bu konuyu çalışmak oldukça önemlidir. Narsisizm patolojik düzeyde olan bireyler ve çevresindekiler için risk teşkil etmektedir. Öte yandan SMB'nin gittikçe riskli boyutlara ulaşacağı son elde edilen istatistik verilerinden öngörülebilir durumdadır. Bu sebeple sosyal medya ve NK birbirini besliyor ise bunun ortaya çıkarılması ve bu konudaki çalışmaların artırılması önem arz etmektedir. Araştırmanın iki ana değişkeni olan NK ve SMB'nin toplum sağlığını tehdit eden unsurlardır. Bu bakımdan bu konunun incelenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırma sonucunda NK ve sosyal medya arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiş başka bir deyişle NK seviyesi arttıkça sosyal medya kullanımı da artmaktadır. Bu sonuçlar literatür ışığında tartışılmıştır. Bu araştırmanın yeni nesil araştırmacılara yol göstermesi beklenmektedir.

Bu araştırma sınırlılıklar bakımından incelenirse sadece üniversite öğrencilerine uygulanmasıyla sınırlıdır. Öte yandan katılımcılar 18-45 yaş arası bireylerden oluşmaktadır. Araştırma 512 katılımcının yanıtladığı ölçek sonuçlarını kapsamaktadır. Ayrıca araştırma NKE, SMBÖ-YF ve DBF'nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır. Diğer yandan katılımcılar sosyal medyayı aktif kullanan bireylere uygulanmıştır. Son olarak araştırmada kadın katılımcıların ağırlıklı olarak fazla olması yönünden de bir sınırlılığa sahiptir. Sonuçların bu sınırlılıklar göze alınarak incelenmesi tavsiye edilmektedir.

Bu konuda yapılacak çalışmalarda SMB ve NK bozukluğu tanısı almış bireylerle çalışılması önerilebilir. Ayrıca gelecek araştırmalarda sadece NKE yanında diğer kişilik bozukluklarını da kapsayan ek bir ölçek uygulanması tavsiye edilmektedir. Öte yandan örneklem sayısı yüksek bir araştırma yapılıyorsa açık uçlu cevabı olan sorular koyulmaması önerilmektedir. Diğer yandan kategoriler arasındaki sayı eşitsizlikleri araştırmanın seyrini etkileyeceğinden bu eşitsizliklerin olmaması için veri toplama aşamasında dikkatli olunması, ölçeklerin elden verilmesi daha pratik verilere ulaşmaya yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

1. *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması*. Türkiye : Türkiye İstatistik Kurumu, 2019.
2. Kahraman, M. *Sosyal Medya 101*. İstanbul, Türkiye. : İstanbul Mediacat Yayınları, 2010.
3. Deniz, L., & Gürültü, E. *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları*. Kastamonu : Kastamonu Education Journal, 2018. s. 355-367.
4. H, Bozkurt. *İnternet Bağımlılığı: Güncel Bir Gözden Geçirme*. . : Journal Of Contemporary Medicine 2016. s. 235-247. Cilt 3.
5. Şentürk, E. *Sosyal Medya Bağımlılığının, Depresyon, Anksiyete Bozukluğu*. 2017.
6. Atay, S. *Narsistik Kişilik Envanteri 'nin Türkçe'ye Standardizasyonu*. . : Gazi Üniv, 2009.
7. Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür M., Baysal, N. *Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği*. Elazığ : 6th International Advanced Technologies Symposium (16-18 May), 2011. s. 42-47. 7.
8. Kennedy, A.J. *Internet the rough guide*. [çev.] Şimşek Demir. Ankara : ., 2000.
9. Hazar, M. *Sosyal Medya Bağımlılığı Bir Alan Çalışması İletişim*. . : İletişim: Kuram ve Araştırma Dergisi, 2011. s. 151-177.
10. Şahin, M., & Şahin, G. *Geleneksel Medyanın Yeni Rakibi: Yeni Medya ve Canlı Yayınlar*. basım yeri bilinmiyor : Yeni Medya Hakemli, Akademik, E-Dergi, 2016. s. 52-63.
11. Erkul E., R. *Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği*. Ankara : Türkiye Bilişim Derneği, 2009. s. 96-101. Cilt 116.
12. Ellison, B., N. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship, Journal of Computer-Mediated Communication*. 2007. s. 210-230.
13. Özkaynar-Beşenk. *Sosyal Medya Platformlarının Kullanımı ile Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun Duygusal Şemalarla Olan İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
14. H., Tankovska. *2020'nin 4. Çeyreği İtibarıyla Dünya Çapında Günlük Aktif Facebook Kullanıcılarının Sayısı*. 2021.

15. R.Z., Ünlü. *Sosyal Medya Bağımlılığı ve Psikolojik Dayanıklılık, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
16. Satıl, E. *Yeni Medya ve Sosyalleşme, Yüksek Lisans Tezi.* Konya : T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
17. Çayırılı, E. *Sosyal Medya Kullanım Özelliklerinin Kişilik Yapılanmaları, Yaşam Doyumu ve Depresyon Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : İstanbul: Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
18. Köseoğlu, Ö ve Köker, E.N. *Türk Üniversiteleri Twitter'ı Diyalojsal İletişim Açısından Nasıl Kullanıyor: Beş Türk Üniversitesi Üzerine Bir İçerik Analizi, Global Media Journal: TR Edition 4 (8).* İzmir : Global Media Journal: TR Edition 4 (8).
19. S, Usta. *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
20. Tarhan, N ve Nurmedov, S. *Bağımlılık.* İstanbul : Timaş yayınevi, 2011.
21. Köroğlu, E. *Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Beşinci Baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı.* Ankara : Hekimler Yayın Birliği, 2013.
22. Tutgun-Ünal, A. *Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi.* İstanbul : T.C. Marmara Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
23. Andreassen, C. S, ve diğerleri. *Development of A Facebook Addiction Scale.* basım yeri bilinmiyor : Psychological Reports 110 (2), 2012. s. 501-517.
24. Çakır, B. *Yetişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Narsisizm ve Empati Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
25. Turel, O. *Examination of Neural Systems Sub-Serving Facebook "Addiction"* *Psychological Reports: Disability & Trauma.* 2014. s. 675-695.
26. Goldberg, I. *Goldberg's message.* 1996.
27. Wallis, D. *Just Click No, The New Yorker.*
28. O'Reilly, M. *Internet Addiction: A New Disorder Enters The Medical Lexicon.* basım yeri bilinmiyor : CMAJ: Canadian Medical Association journal, 154(12), 1882, 1996.

29. N.K, İşsever. *İnternet Bağımlılığının Üniversite Öğrencilerinde Yaygınlığının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
30. Safran, B. *Kaos ve Mitoloji (4): Narcissus'un Dönüşümü.*
31. Orhan, G. *Narsisizm Etiyolojisi ve Dindarlıkla İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi.* Kayseri : T.C. Erciyes Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
32. Erhat, A. *Mitoloji Sözlüğü.* İstanbul : Remzi Kitabevi, 1972.
33. Özkaya, S. *Sosyal Medyayı Çok Kullanan Gençlerde Narsistik Kişilik Yapılanması, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Maltepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
34. Karaaziz, M ve Erdem-Atak, İ. *Narsisizm ve Narsisizmle İlgili Araştırmalar Üzerine Bir Gözden Geçirme.* basım yeri bilinmiyor : Nesne, 1 (2), 2013. s. 44-59.
35. Küsgülü, Ü. *Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk, Umut ve Narsisizm Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.* Tokat : T.C. Gaziosmanpaşa Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014.
36. Ahen, G. *Narsistik Kişilik Yapılanma Düzeyi ile Depresyona Eğilim Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
37. Kohut, H. *Forms And Transformations Of Narcissism.* . : Journal of the American Psychoanalytic Association 14(2), 1966. s. 243-272.
38. Öztürk, M.O. ve Uluşahin, N.A. *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları.* Ankara : Nobel Kitapevleri, 2016.
39. Amerikan Psikiyatri Birliği. *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı Beşinci Baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı.* [çev.] E. Köroğlu. Ankara : Hekimler Yayın Birliği, 2013.
40. Freud, S. *Narsizm Üzerine Schreber Vakası.* [çev.] Banu Büyükkal ve Saffet Murat Tura. İstanbul : Metis Yayınları, 2012.
41. —. *Narsisizm Üzerine.* [çev.] E Yıldırım. İstanbul : Roman Yayınları, 2019.
42. Tepret, D. *Üniversite Öğrencilerinde Facebook ve Instagram Kullanımı ile Narsistik Yapılanma Düzeyleri Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul : T.C. Maltepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
43. Schmidt, A. *Kernberg ve Kohut'un Narsistik Kişilik Bozukluğu Kuramlarının Karşılaştırması.* . : Türk Psikiyatri Dergisi, 2019.

44. Kaya, L. *Üniversite Öğrencilerinde Narsisistik Eğilimler, Bağlanma Stilleri ve Sosyal Medya Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi*. Samsun : Ondokuz Mayıs Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017.
45. Özdemir, E.H. *Bir Grup Üniversite Öğrencisinde Bağlanma Stilleri ile Narsisizm Arasındaki İlişki: Reddedilme Duyarlılığının Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : Işık Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
46. Turkle, S. *TED Talks, Connected, But Alone?*
47. Gulmammadzada, U. *Sosyal Medyada Gözlemci Etkisi ile Benlik Sunumu Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. Marmara Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
48. Alanka, Ö. ve Cezik, A. *Dijital Kibir: Sosyal Medyadaki Narsistik Ritüellere İlişkin Bir İnceleme*. 2019. s. 52-68.
49. Rosen, L. D., ve diğerleri. *Is Facebook Creating "Idisorders"? The Link Between Clinical Symptoms of Psychiatric Disorders and Technology Use, Attitudes and Anxiety, Computers in Human Behavior*. 29(3):1243–1254.
50. Amirigargari, A. *Kadına Yönelik Şiddet, Narsizm ve Saldırganlık Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C.Haliç Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
51. Tabachnick, G.B. ve Fidell, S.L. *Using Multivariate Statistics*. 5. Boston : Pearson Education, 2007.
52. Yüksek Öğretim Bilgi Sistemi. *Öğrenim Düzeyine Göre Öğrenci Sayısı*. Ankara : .., 2018.
53. Ethem, S. *Narsisizm, Yalnızlık ve İlişkili Olma Gereksinimi ile Facebook, Twitter ve Instagram Kullanımı Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi*. Ankara : T.C.Ufuk Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
54. Tutgun-Ünal, A. *İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının İncelenmesi: Üsküdar Üniversitesi Örneği*. Kastamonu : Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, 2019. s. 49-80.
55. Koşan, Y. *Üniversite Öğrencilerinin Facebook Kullanımının Narsisizm ve Saldırganlık Düzeyleri ile İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. Van : Yüzüncü Yıl Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2015.
56. Ertürk, D.Y ve Eray, E.T. *Fenomenolojik Bir Kavram Olarak Kendilik ve Sosyal Ağlarda Kendilik Sunumu ile Narsistik Eğilimler İlişkisi: İletişim Fakültesi (i.ü.i.f.)*

- Öğrencileri Üzerine Bir Ön Çalışma, Intermedia International e-Journal, Spring 12-29. 2016.*
57. Şahin, C ve Kumcağız, H. *Narsisizm ve Benlik Saygısının Sosyal Medya Bağımlılığı Üzerindeki Yordayıcı Rolü. . : International Journal of Eurasia Social Sciences, 2017. s. 2136-2155. Cilt VIII.*
58. Oğuz, T. *Görünür Olma Takıntısı: Selfi Yayınlama Davranışı ve Narsisizm. . : 16th International Symposium Communication in The Millenium Bildiri Kitabı, 2018. s. 56-70.*
59. Öngün, E ve Demirdağ, A. *Narsistik Kişilik Envanteri Açısından Özçekim Yapma Tutumu Üzerine Bir Araştırma. Edirne : Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2018. s. 71-87. Cilt XX.*
60. Çakmak, V. *Online Benlik Sunumu ve Narsisizm Arasındaki İlişki Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. basım yeri bilinmiyor : AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology, 2018. s. 137-152. Cilt 9/30.*
61. Balcı, Ş ve Sarıtaş, H. *Sosyal Medya Kullanımının Bir Belirleyicisi Olarak Narsisizm: Konya'da Yaşayan Kullanıcılar Üzerine Bir İnceleme. Antalya : Akdeniz Üniv. İletişim Fakültesi Dergisi, 2019. s. 689-709. Cilt 31.*
62. Balcı, Ş, Bal, E ve Delal, Ö. *Instagram Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları ile Narsisizm Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme Selçuk Üniversitesi Öğrencileri Örneği. Konya : Erciyes İletişim Dergisi, 2019. s. 955-974. Cilt 6 (2).*
63. Şafak, B ve Kahraman, S. *Sosyal Medya Kullanımının Yalnızlık ve Narsistik Kişilik Özelliği Belirtileri ile İlgili İlişkinin İncelenmesi. . : ASEAD, 2019. s. 54-69.*
64. Çaycı, B, Çaycı, A.E ve Eken, İ. *Narsisizm ve Selfie Paylaşımı İlişkisi Üzerine Nicel Bir Araştırma. Antalya : Akdeniz Üniv. İletişim Fakültesi Dergisi, 2019 . s. 60-88. Cilt 31.*
65. Avcılar, Y.M ve Atalar, S. *Narsistik Kişilik Özelliklerinin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyi ve Gösterişçi Tüketim Eğilimleri Üzerine Etkisinin Tespiti. . : OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 2019. Cilt 11(18).*
66. Aktaş, A. *Türkiye Örneğinde, Narsistik Özellik, Öz-şefkat ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul : T.C. İstanbul Arel Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.*

67. Kiraz, C. *Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri ile Narsistik Kişilik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C Yeditepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
68. Yalçın, G. *Sosyal Medyanın Yoğun Kullanımın İleri Ergenlikte Yalnızlık ve Depresyona Etkisi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. İstanbul Arel Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
69. Çakmak, E. *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Düzeyleri ile Sosyal Görünüş Kaygısı Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C Beykent Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
70. Kaplan, M. *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri, Sosyal Medya Kullanım Amaçları ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep : T.C Hasan Kalyoncu Ünivesitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
71. Greenwood, S, Perrin, A ve Duggan, M. *Social Media Update 2016, Demographics of Social Media Users in 2016*. basım yeri bilinmiyor : Pew Research Center, 2016.
72. Çelikel, M. *Narsistik Kişilik Özelliğinin Sosyal Görünüş Kaygısı ve Benlik Saygısı ile Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
73. Macit, H. *Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
74. Kıratlı, S. *Narsistik Kişilik Özellikleri ve Mükemmeliyetçiliğin Yaşam Doyumu ile İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C Beykent Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
75. Bedir, A. *Sosyal Medya Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi*. Erzurum : T.C. Atatürk Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2016.
76. Impraim, S. *The Relationship Among Internet Addiction, Use of Facebook and Academic Performance, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : Fatih Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
77. Claudio, L. *Can Parenting Styles Affect the Children's Development of Narcissism?* . : yazarı bilinmiyor, 2016. s. 84-94. Cilt 9.

78. Tetik, B. *İnternet Bağımlılığı ile Dikkat Süreçleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : T.C. İstanbul Arel Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
79. Oğuz, T. *Çağdaş Narkisizos'lar: Facebook Kullanım Alışkanlıkları ve Narsisizm*,. basım yeri bilinmiyor : Selçuk İletişim, 2016. s. 51- 68. Cilt 9 (2).
80. Demir, B. *Akdeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kişisel İyi Oluş İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
81. Casalea, S. ve Banchi, V. *Narcissism and problematic social media use: A systematic literature review*. Addictive Behaviors Reports, 2020.
82. Frederick, C. M., ve Zhang, T. *Narcissism and Social Media Usage: Is There No Longer a Relationship?* Journal of Articles in Support of the Null Hypothesis. 2019.
83. McCain , J.L. ve Campbell, W.K. *Narcissism and Social Media Use: A Meta-Analytic Review*. Psychology of Popular Media Culture, 2018. s. 308 –327
84. Balcı, Ş. Gargalık, E. *Narsisistik Kişilik Özellikleri ile Sosyal Medya Kullanımı Arasında Bir Bağlantı Var Mı?* 2020, Selçuk Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Konya, s. 125-140.
85. Ljepava, N., ve diğerleri. *Personality and social characteristics of Facebook non-users and frequent users*. Computers in Human Behavior, 2013. s. 1602-1607.
86. Boursier, V., Gioia, F. ve Griffiths, M.D. *Selfie-engagement on social media: Pathological narcissism, positive expectation, and body objectification – Which is more influential?* Addictive Behaviors Reports. 2020.
87. Aksöz, C. *Sosyal Medyada Narsisizm ve Linç Kültürü. Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. Maltepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
88. Davenport, S.W., ve diğerleri. *Twitter versus Facebook: Exploring the role of narcissism in the motives and usage of different social media platforms*. Computers in Human Behavior, 2014. s. 212–220
89. Köklü, B. *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Kullanım Özelliklerinin Beğenilme Arzusu, Kendini Mükemmeliyetçi Gösterme ve Sosyal Kaygı ile İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. Üsküdar Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

EKLER

A – GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Değerli katılımcı, bu yüksek lisans tezi çalışması Okan Üniversitesi klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisi Fatma Özge Ersoy tarafından Dr. Öğrt. Üyesi Pınar Arslantürk danışmanlığında gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımı yaygınlığı ile narsistik kişilik özellikleri ilişkisini incelemektir. Çalışmanın ortalama 10 dakika sürmesini öngörmekteyiz. Çalışmada doğru verileri elde edebilmemiz için size yöneltilen maddelerden size en uygun olanı dürüstçe ve içtenlikle cevaplamanız beklenmektedir. Sorulara vermiş olduğunuz cevapların tamamı gizli tutulacak ve kimlik bilgileriniz alınmayacaktır. Bütün cevaplar araştırma amacıyla toplu olarak değerlendirilecek ve araştırmacılar dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Araştırma sonunda katılımcıya bireysel bir sonuç verilmeyecektir. Bu çalışmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Çalışmanın herhangi bir aşamasında katılım onayınızdan vazgeçebilirsiniz. Ölçek ve envanter bitince bu çalışma ile ilgili soru ve görüşleriniz için araştırmayı yapan Fatma Özge Ersoy ile (e-posta: fersoy@stu.okan.edu.tr) iletişime geçebilirsiniz.

B – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyet:

Kadın

Erkek

Yaş:

18-25

26-35

36-45

45-üstü

Bölüm:

Eğitim Durumu:

Ön Lisans

Lisans

Lisans Üstü

Doktora

Başarı Durumu:

Düşük

Orta

Yüksek

Çok Yüksek

Aylık Gelir Düzeyi:

1000-1500

1501-2000

2001-2500

2501 ve Üzeri

Anne-Baba Sağ Mı?

Anne Sağ, Baba Sağ Değil

Baba Sağ, Anne Sağ Değil

İkisi de Sağ

İkisi de Sağ Değil

Anne-Baba Ayrı/Boşanmış Mı?

Birlikte

Ayrı

Anne ve Babanızın Size Olan Tutumunu Nasıl Tanımlarsınız?

Sıcak-Güvenli

Baskıcı-Eleştirel

İlgisiz-İzin Verici

Tutarsız-Değişken

Yaşadığınız Yerde Kesintisiz İnternet Bağlantısı Var Mı?

Var

Yok

Günde Kaç Saat Sosyal Medya Kullanıyorsunuz?

1 Saatten Az

1-2 Saat Arası

2-4 Saat Arası

4 Saat ve Üstü

En Çok Hangi Sosyal Medya Uygulamasını Kullanıyorsunuz?

Facebook

Instagram

Twitter

Diğer

Sosyal Medyayı Daha Çok Ne Yapmak İçin Kullanıyorsunuz? (Açık Uçlu)

C – SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ – YETİŞKİN FORMU (SMBÖ-YF)

AÇIKLAMA: Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine X işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız.						
① Bana Hiç Uygun Değil ② Bana Uygun Değil ③ Kararsızım						
④ Bana Uygun ⑤ Bana Çok Uygun						
1	Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	①	②	③	④	⑤
2	Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	①	②	③	④	⑤
3	Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.	①	②	③	④	⑤
4	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	①	②	③	④	⑤
5	Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	①	②	③	④	⑤
6	Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.	①	②	③	④	⑤
7	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	①	②	③	④	⑤
8	Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	①	②	③	④	⑤
9	Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
10	Sabah uyandığında ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	①	②	③	④	⑤
11	Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.	①	②	③	④	⑤
12	Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.	①	②	③	④	⑤

13	Çevremde birileri varken bile, sosyal medyada olmayı tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
14	Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	①	②	③	④	⑤
15	Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.	①	②	③	④	⑤
16	İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.	①	②	③	④	⑤
17	Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	①	②	③	④	⑤
18	Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
19	Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	①	②	③	④	⑤
20	Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.	①	②	③	④	⑤

D – NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ

Yönerge: Aşağıdaki her bir tutum çifti içinden, lütfen size en uygun olanı belirtiniz.

1. İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım.
İyi biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes böyle söyler.
2. Kalabalık içinde herkesten biri olmayı tercih ederim.
İlgi merkezi olmayı severim.
3. Pek çok insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm.
Özel biri olduğumu düşünüyorum.
4. İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım.
Emirlere uymaktan rahatsız olmam.
5. İnsanları kolayca manipüle ederim.
İnsanları manipüle ettiğimi fark ettiğimde rahatsız olurum.
6. Layık olduğum saygıyı elde etme konusunda ısrarcıyım.
Hak ettiğim saygıyı genellikle görürüm.
7. Gösterişten kaçınırım.
Genellikle fırsatını bulduğumda şov yaparım.
8. Her zaman ne yaptığımı bilirim.
Bazen yaptığım şeyden emin değilimdir.
9. Bazen iyi hikaye anlatırım.
Herkes hikayelerimi dinlemekten hoşlanır.
10. İnsanlardan çok şey beklerim.
Başkaları için bir şeyler yapmaktan hoşlanırım.
11. İlgi merkezi olmaktan hoşlanırım.
İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
12. Otorite olmanın benim için pek bir anlamı yoktur.
İnsanlar daima otoritemi kabul ediyor görünürler.
13. Önemli bir insan olacağım.
Başarılı olmayı umuyorum.
14. İnsanlar söylediklerimin bazılarına inanır.
İnsanları istediğim her şeye inandırabilirim.
15. Kendi kendime yeterim.
Başkalarından öğrenebileceğim çok şey var.

16. Herkes gibi biriyim.

Sıra dıŐı biriyim.

*Ölçekle düşük korelasyon gösteren soruyu belirtmektedir.

